Ses Tiyatrosu Operet Bahçesi
Taksim İnönü Gezisi karşısında Mete caddesi
BU AKŞAM
Saat 9,15 ten itibaren
Yürük Emine
Telif Operet 3 Perde
NOT: Bu operet yalnız bir hafta temsil edilecektir. Tel: 84313

Cumhuriyet

23 üncü yıl Sayı: 7902

KURUCUSU: YUNUS NADİ
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefonlar: Umumi Santral Numarası: 24298. Yazı İşleri: 24299. Matbaa: 24290.

Perşembe 15 Ağustos 1946

LİDO — Ortaköy
17 Ağustos 1946 CUMARTESİ akşamı
MEHTAB GECESİ
SABAHA KADAR
Varyete, Dans, Eğlence
Masalarınızı evvelden tutunuz. Fiatlarda zam yoktur. Tel: 86446

Hükûmet Mecliste programını okudu ve 431 reyden 378 i ile itimad kazandı

Demokratlar program hakkındaki görüşmelerin tehirini istediler, bu taleb reddolununca salonu terkettiler, sonra tekrar gelerek ademi itimad reyi verdiler

Notanın faydası

Son verdikleri nota ile Rus dostlarımız bize iyilik ettiler: Milletimizin yüksek menfaatleri ortaya konduğu zaman nasıl parçalanmaz ve sarsılmaz bir bütün teşkil ettiğimizi hem kendimiz bir daha yakından gördük, hem de dosta, düşmana bir daha göstermek fırsatını bulduk.

Doğrusu son günlerde biraz fazla ileri gidilmişti. Büyük halk kütlelerine istikamet vermek vazifesini yüklenen politikacılardan bir kısmı kendini şaşırır gibi olmuştu. Ağızlarından çıkan sözün manasına pek dikkat edemiyenler görülüyordu. Bu böyle gitseydi, belki halk da yanlış yola sürüklenecekti. Kendimizi kaybedecek, ne yaptığımızı, ne istediğimizi bilemez hale gelecektik. Kim ne derse desin, mademki bekleniyordu, Rus notası vaktinde yetişmiştir.

Hürriyetin en büyük tehlikesi, ihtirasları kamçılayarak ferdleri ve kütleleri manasız, şuursuz ve nizamsız bir galeyana sürüklemesidir. Böyle bir hürriyet kasırgasının yanında en kötü istibdad rejimi belki daha iyidir. Çünkü cemiyet, herşeyden önce belli bir nizamın ifadesi demektir. Hürriyet, ancak kendi nizamı içinde bütün öteki nizamlara üstünlük iddia edebilir. Nizamını aşıp dizgini fırladığı gün hürriyet iğrenç ve korkuncdur.

Muhalefet, her ne pahasına olursa olsun iktidarı devirmek, iktidarda herçibadabad sandalyeye bağlanmak manasına alınırsa hürriyet inkâr edilmiş olur. O zaman, idare edenlerle idare edilenler arasında ebedi bir düşmanlıktan bahsetmek daha doğru olur. Vakıâ bu görüşü müdafaa eden felsefeciler vardır, fakat bunlar hürriyete inanmıyan, sosyal bir realite olarak hürriyete kıymet vermiyen kimselerdir. Demokrasi rejimini benimsemek istiyen bir millet herşeyden önce hürriyet nizamını benimsemeli, vakit geçirmeden o nizama alışmağa bakmalıdır.

Bizim milletvekilleri arasında birbirile selâmı sabahı kesenler varmış. Koskoca bir inkılâbı aynı sıralarda başaran, daha düne kadar aynı partinin kucağında beraberce oturan bu vatandaşlar, şimdi başka bir siyasî düzene girmekle kanlı bıçaklı mı olmalıdırlar? Bizim memlekette birbirini inkâr eden, birbirine taban tabana zıd dünya görüşleri de henüz doğmamıştır. Yarın onlar da aramızda hayata atılır, Meclisteyer almağa kalkarsa ne yapacağız? Boğaz boğaza mı geleceğiz? Demokrasiyi bu kadar geri, bu kadar yanlış manasile ele alırsak memleketi hürriyete kavuşturmaktan ümidimizi kesmeliyiz.

Şu misali buraya sıkıştırmama izin veriniz: Marcel Cachin'i duymuşsunuzdur, komünist partisinin liderlerinden biridir. Fransayı Müttefikler safında zafere ulaştıran General De Gaulle'ü de bilirsiniz; burjuva, milliyetçi ve koyu katoliktir. General De Gaulle hükûmetten çekildikten sonra bu sefer mebus olmadı. Geçenlerde ikinci anayasa meclisi ilk toplantısını yaptığı gün, en yaşlı üye sıfatile Marcel Cachin reislik yerine geçti ve bir açış nutku söyledi. Komünist lideri bu nutkunda burjuva ve katolik De Gaulle hakkında Fransaya yaptığı hizmetlerden dolayı öyle güzel sözler söyledi ki, komünistlerile, sosyalistlerile, sağ, sol bütün partilerile koca meclis heyecana geldi alkış tufanı dakikalarca kesilmedi.

İşte bu hürriyet nizamının bir ifadesidir. Bir adamın siyasî fikirlerine ve içtimaî kanaatlerine karşı mücadele etmek başka, o adamın objektif kıymetini takdir etmek başkadır. Bu yurdun çocukları olarak birbirimize saygı göstermek, ilk vatandaşlık vazifemizdir. Karşımızdaki adam bizim gibi düşünmediği için mutlaka vatan haini sayılmak gerekirse, herhangi bir fikir üzerinde münakaşa yapmağa, meclis kurup kanunlar çıkarmağa ne lüzum kalır, değil mi?

Muvafık, muhalif hepimiz insanız. Receb Pekerin dediği gibi biz bize benzeriz. Ferdlerde de, topluluklarda da kusurlar ve meziyetler karışıktır. Millî davalarımız etrafında mücadele ederken ateşli ve heyecanlı olmaktan yılmıyalım, hattâ elimizden geldiği kadar ateşli ve heyecanlı olmağa çalışalım. Fakat karşımızdakilerin fikrini çürüteceğiz diye mücadeleyi şahıslar üzerine çevirmiyelim. Hürriyet nizamına aykırı hareket etmiş oluruz, ve daha kötüsü, yüksek memleket menfaatlerini göremiyecek kadar gözlerimizi kör ederiz.

NADİR NADİ

İnce yünlü kumaşların satışı serbest bırakıldı

Ankara 14 (a.a.) — Bize verilen malûmata göre, şimdiye kadar yalnız memurlara tahdidli olarak dağıtılmakta olan ince yünlü kumaşların yarından itibaren Yerli Mallar Pazarları mağazalarında serbestçe satışına başlanacaktır.

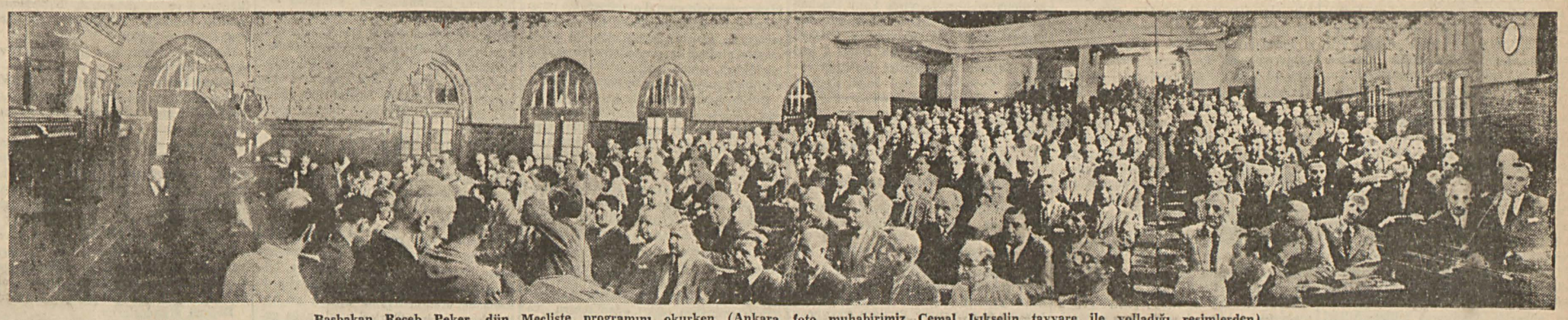

Başbakan Receb Peker, dün Mecliste programını okurken (Ankara foto muhabirimiz Cemal Işıkselin tayyare ile yolladığı resimlerden)

Meclisteki görüşmeler

Demokratların acı sözleri ve Başbakan ile Halk Partisi milletvekillerinin cevabları

Adnan Menderes: "Programın tenkidine girişmek imkânından mahrum bırakıldık. Derin bir teessür içindeyiz. Tenkid ve murakabeden azade olmak arzusunun iktidar partisinin gene bir düsturu olarak kalmakta bulunduğu görülüyor„ dedi

Dünkü Meclis içtimaında Demokrat Parti namına söz söyliyen milletvekilleri
Fuad Köprülü — Refik Koraltan — Adnan Menderes

Ankara 14 (Telefonla) — Mecliste programın okunmasından sonra Fuad Köprülü söz alarak D. P. adına, görüşmelerin cuma gününe bırakılmasını teklif etti. Devletin iç ve dış politikasına aid ana prensiplerden başlıyarak bir takım teferrüata kadar memleketin umumi hayatına temas eden böyle bir beyanname üzerinde D. P. nin kendi mütalea ve tenkidlerini bildirecek bir zamana ihtiyac olduğunu ileri sürdü.

Bu sırada bir çok milletvekilleri söz istedi. Başkan General Kâzım Karabekir oturuma on beş dakika ara verdi.

Halk Partisi milletvekillerinin program hakkındaki tenkidleri ve Sovyet notası münasebetile ileri sürülen fikirler

İkinci oturumda evvelâ Süreyya Örgeevren kürsüye geldi. Bilhassa anayasa hükümlerine fazla dikkat ve saygı göstermeğe mecburiyetten bahisle Anayasanın 44 üncü maddesinin son fıkrasını ele aldı:

«Hükûmet tutacağı yolu ve siyasi görüşünü en geç bir hafta içinde Meclise bildirir ve ondan güven ister» dedi.

Örgeevren, güven oyunun verilmesini tehir edecek her hangi bir talebi Ana-

— *Arkası Sa. 2, Sü. 1 de* —

Boğazlar meselesi

İngiliz ve Amerikan Dış Bakanları Pariste meseleyi tetkik ediyorlar

İngiliz sözcüsü: «Sovyet Rusyanın teklifini reddedeceğiz» dedi

Londra, 14 (A.P.) — İngiliz Dış İşleri Bakanlığının bir sözcüsü bugün, basına verdiği beyanatta şöyle demiştir:

«İngiltere, Boğazların yalnız Türkiye ve diğer Karadeniz devletleri tarafından kontrol edilmesine dair olan Rus teklifini reddedecektir.

İngiliz hükûmetinin kanaati şudur ki, Boğazların kontrolunu deruhde eden Montreux anlaşması. bütün alâkadar devletlerin iştiraki olmaksızın gözden geçirilemez. Maamafih, bu anlaşmayı imzalıyanlardan biri olan Japonya, anlaşmanın gözden geçirilmesi için yapılacak her hangi bir konferansa davet edilmiyecek, fakat anlaşmayı imzalıyan devletlerden biri olmamasına rağmen, Amerika davet edilecektir.»

Mr. Byrnes ve Mr. Bevin Boğazlar meselesini inceliyorlar

Dış İşleri Bakanlığı sözcüsü, Boğazlar

— *Arkası Sa. 3, Sü. 1 de* —

Sovyetlere cevab bugün veriliyor

Ankara, 14 (Telefonla) — Boğazlara dair cevabî notamızın Sovyet büyük elçisine bugün verildiğine dair bir haber dolaşmışsa da teyid edilmemiştir. Notamızın yarın verileceği kuvvetle söylenmektedir. Cevabımızın bir sureti İngiltere ve Birleşik Amerika büyük elçiliklerine verilecektir.

Programın metni

«Lüzumsuz sert tedbirler almıyacağız. Mevcud kanunlar devlet nizamını tutmaya yetmezse yeni tasarılarla geleceğiz»

Başbakan "Her tenkidi açık yürekle kabul edeceğiz. Tenkidin müsbeti, menfisi, yapıcısı, yıkıcısı yoktur„ dedi

Receb Peker dün Meclis kürsüsünde

Receb Peker, Rus notasından bahsederken şunları söyledi: «Biz Boğazlar meselesinde her şeyin üstünde olarak kendi toprak bütünlüğümüzü ve hükümranlık haklarımızı mahfuz tutmaya mecburuz. Bu bizim için değişmez esastır.»

Ankara 14 (a.a.) — Büyük Millet Meclisinin bugün saat 15 te yaptığı oturumda Başbakan Receb Peker hükûmetin aşağıdaki beyannamesini okumuştur:

«— Sayın milletvekili arkadaşlarım, herkesin bildiği güç şartlar altında yurdun idaresi mesuliyetini üstüne almış bir hükûmet olarak kamutayın yüksek huzuruna çıkıyoruz. Yeni Meclisin baş-

— *Arkası Sa. 2, Sü. 4 te* —

Hükûmetin vaidleri

Dün, Mecliste okunan programda en fazla göze çarpan noktalar

1 — Harb şartlarının zarurî kılmış olduğu tahdid tedbirlerinden artakalanları ortadan kaldıracağız. İthalât birliklerile Ticaret Ofisi ilga edilecektir. Yerli Mallar Pazarları, devlet fabrikalarında imal olunan ve kütle ihtiyacını karşılamağa yarayan malları toptancı kârı alınmaksızın toptancı ve perakendecilere veren depolar haline getirilecektir.

2 — Kâr hadlerini revizyona tâbi tutmak suretile mamullerimizin, bilhassa giyim eşyasının satış fiatlarında indirmeler yapacağız.

3 — Fabrikalarımızın ham madde ihtiyaclarını sağlamada elkoyma tedbirlerine başvurmıyacağız.

4 — Devletten aylık alanların aylıklarını mümkün ve münasib nisbette artırmak, çocuk zamlarını çoğaltmak kararındayız. Eski emekliler de dahil olmak üzere emekli aylıklarının artırılmasını ve bunlara çocuk zammı verilmesini lüzumlu görüyoruz.

5 — Memur kadrolarının esaslı bir incelemeden geçirilmesini ve mümkün olan tasarrufların yapılmasını, teadül kanununun bugünün icablarına uygun bir hale getirilmesini zarurî bir iş telâkki ediyoruz.

6 — Çayın inhisar resminde yüzde elli nisbetinde bir indirme yapılacak, şeker ucuzlatılacaktır.

7 — Kahveyi eldeki stoklar bitince ve çayı kâfi ithalât mümkün oldukça Tekel mevzuları arasından çıkaracağız.

8 — Toprak kanununun adaletli ve hukuklu şekilde tatbik edilmesine itina edeceğiz.

9 — Köylünün yakacak, yapı, araçlık ihtiyaclarını daha ucuza sağlayacağız. Halkın kömür, odun işile uğraşacağız. Orman işletmesi bakımından devlet işletmeleri faaliyeti sadece tomruk hazırlama ve satışına kadar olan kısmı ihtiva edecek, geri kalan işler hususî teşebbüslere bırakılacaktır.

10 — Köy okullarını yapma işinde bugünkü sisteme devam edilecek, ancak bu okulların kereste, kiremid, cam, çivi gibi para ile satın alınması gereken malzemesini devlet temin edecektir.

11 — Serbest şilepçiliği teşvik edeceğiz ve bunun temini için; Kredi Maritim

— *Arkası Sa. 3, Sü. 3 te* —

Piyasada akisler

Başbakanın iktisadî meseleler üzerindeki vaidleri iyi karşılandı

Dün, okunan yeni hükûmetin programında iktisadî meselelere taallûk eden hususlar piyasada büyük bir ilgi uyandırmıştır. Başbakanın sözlerinden sonra piyasada büyük değişikliklere intizar edilmektedir.

Hükûmetin programında bilhassa İthalâtçı Birlikleri ve Ticaret Ofisinin kaldırılacağına dair olan kısım üzerinde en ziyade durulmakta, bunun iç ve

— *Arkası Sa. 3, Sü. 7 de* —

Meclisin dünkü içtimaında müzakereleri takib eden Bakanlar

Yeni Romanımıza Yarın Başlıyoruz

Yavuz Sultan Selim Ağlıyor

Yazan:
Feridun Fazıl Tülbentçi

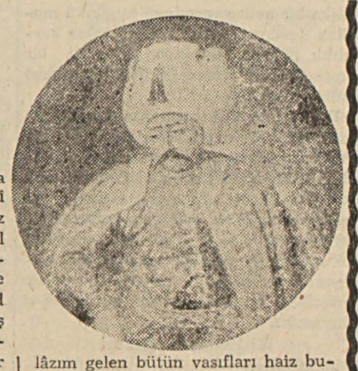

Her akşam Ankara radyosunda «Geçmişte Bugün» saatinde tarihî konuşmalarını zevkle dinlediğiniz genç edib ve tarihçi Feridun Fazıl Tülbentçi'nin Cumhuriyet okuyucuları için hazırladığı bu eser yerli ve yabancı yüzlerce vesikaya istinad edilerek yazılmıştır. Yavuzun dış hayatı, göğsümüzü iftiharla kabartan muharebeleri ve fütuhatı kadar iç hayatını, aşklarını ve ıstırablarını da anlatmaktadır. «Yavuz Sultan Selim Ağlıyor» sizi merak, heyecan ve alâka ile sürükleyebilmek için lâzım gelen bütün vasıfları haiz bulunmaktadır. Buna müellifin temiz üslûbunu, ve ustalığını da katarsanız çıkacak netice güzel bir eserle karşılaşacağınızdır.

Meclisteki görüşmeler

Demokratların acı sözleri ve Başbakanla Halk Partisi milletvekillerinin cevabları

—Baştarafı 1 inci sahifede —

yasanın hükmüne aykırı buldu.

Hasan Fehmi Ataç ayni mütaleaya iştirakle ve D. P. nin «bugün muttali olduk, mütalea yürütmek için zaman kazanalım» şeklindeki esbabı mucibesinden bahisle dedi ki:

«Siyasî partilerin memleketin iç ve dış meseleleri bilmeleri esasen lâzımdır. Hükûmet yenidir. Seçim mücadelesinde iç ve dış siyaset bakımından en geniş sözler söylenmiştir. Hükûmetin hemen işe başlayıp, bilhassa harici meseleler etrafında lâzım gelen cevabları vermesi için Meclisle olan münasebetlerinin tayini elzemdir .İtimad reyinin tehiri memlekete zararlı olabilir. Müzakereyi kesemeyiz.»

Süleyman Sırrı İçöz de güven oyunun geri bırakılması hususundaki isteğin reddini teklif etti. Şefik Toğay da ayni fikirleri müdafaa etti.

Refik Koraltan kürsüde

Refik Koraltan söz aldı. Başbakanın okuduğu ve 75 dakika süren geniş beyannamesinden sonra D. P. görüşünün bildirilmesi için Fuad Köprülü tarafından yapılan teklifi, verilmiş olan cevabları ele aldı ve 44 üncü maddenin son fıkrasının tahmil ettiği mecburiyetin Meclise değil, hükûmete matuf olduğunu kaydederek dedi ki:

«— Devlet teşkilâtının en ufak memurundan başlayarak en büyük cihazına kadar bir hafta işletilmek suretile hazırlanan, okunması 75 dakika süren ve umumî manada bütün memleketi kucaklayan bir mevzu üzerinde milletin isteklerine ve ıstırablarına makes olacak görüşlerin derhal belirtilmesine imkân olur mu? Halk Partili arkadaşlar; sizler hükûmetin getireceği beyanname üzerinde hususî, umumî toplu görüşmeler yaptınız. Eğer daha ilk günden karşı tarafın görüşlerine uygun tenkidler bu kürsüden yürütülmezsce hükûmetin daha ilk adımda manen kuvvetli olacağını iddia etmek kolay değildir. Bu, iktidar partisinin, çoğunluk partisinin, kürsü hürriyetine, konuşma hürriyetine imkân vermediği hissini uyandırır.» (Bu sözler üzerine bir taraftan «asla!» sesleri yükseldi. Demokrat milletvekilleri de alkışladılar.)

Refik Koraltana cevablar

Sedad Pek, daha sonra Süreyya Örgeevren Refik Koraltanın sözlerine cevab verdiler. Muhiddin Baha Pars da sözleri arasında: «Aralarında bizden daha üstün mütehassıslar var. Bizim âciz arkadaşlarımız hemen mütalealarını beyan ettiklerine göre, bu mütehassıslar vakit istiyeceklerine bizi de, milleti de düşüncelerinden lûtfen istifade ettirseler» dedi.

Köprülü tekrar konuşuyor

Fuad Köprülü tekrar kürsüye geldi: «— Bütün dünya parlamentolarında mevcud bir ananeye uyulması için arkadaşlarım namına ricada bulundum» diye söze başladı. Milletvekillerinden biri, «Öyle bir ananenin mevcud olduğundan emin misiniz?» diye sordu. Fuad Köprülü başkana dönerek: «Ben susayım da beyefendi bağıracakları kadar bağırsınlar. Ondan sonra devam edeyim» dedi ve azınlık partisinin hükûmetin programı üzerinde yapacağı tenkidlerin vesikalara müstenid olması lâzımgeldiğini, parti namına bir gün mühlet istedikleri için cehalet veya kötü niyet gibi isnadlara uğradıklarını söyleyen Fuad Köprülü istihfafkâr imalardan bahsederken: «Biz ekalliyette bulunduğumuz için daha alınganız» dedi ve sözlerini şöyle bitirdi:

«— Kötü niyetimiz olsaydı hemen kürsüye çıkar, tenkid eder, ağzımıza geleni söylerdik. Hükûmet ekalliyet partisinin noktai nazarını öğrenmekten, isterse müstağni kalabilir. Bizim ricamız eğer bundan müstağni değilse ve bu görüşü öğrenmek istiyorsa ve eğer demokrasinin kurulması gerçekten isteniliyorsa bize programı tetkik edecek kadar bir zaman bırakılmalıdır.»

Bundan sonra görüşmenin yeterliği takriri reye konuldu, fakat reddedilerek müzakerelerin devamına karar verildi.

Programdaki noksanlar

Cavid Oral kürsüye geldi. Hükûmet programında yeni bir ruh ve zihniyetin göze çarptığını kaydettikten sonra programda vaktin darlığına atfettiği bazı noksanların bulunduğuna işaret eden Cavid Oral kombinalar işi, devlet işletmelerinin ıslahı, vergi meseleleri, topraklandırmak istediğimiz çiftçi için elverişli toprakların temini gibi bir çok önemli mevzuların ziraat programında esaslı bir şekilde görülemediğini, sınaî teşebbüslerde olduğu gibi ziraat sahasında da şahsî teşebbüslere yer verilmesi lâzım geldiğini, programda hayat pahalılığı için sarih bir fasıl görülmediğini, maliyet fiatları indirilmediği takdirde hükûmetin bu madde asla muvaffak olamıyacağını ileri sürdü ve jandarmanın da kaldırılmasını istedi.

Rus notası

Bundan sonra, Behçet Kemal Çağlar, Rus notasından bahisle ezcümle dedi ki:

«— Notayı verenlere bir bakımdan teşekkür ederiz. Türk parti ve zihniyetlerini bir safta birleştirmiş oldular. Notanın üs istemek olan beşinci maddesine cevab olarak on dokuz milyon hançereden bir ses yükseliyor: «Hayır!» Türkten canı istenir, toprağı istenmez.»

Kasım Gülek de program dolayısile Baş- ileri sürdüğü mütalealar sırasında Başbakanlık yardımcılığı makamına da ihtiyaç gördüğünü söyledi.

Memur bolluğu

Yavuz Abadan, Rasih Kaplan, Fazıl Ahmed Aykaç ve Sinan Tekelioğlu da hükûmet beyannamesi dolayısile görüşlerini söylediler. Bu arada Sinan Tekelioğlu Toprak Ofisindeki memur bolluğundan bahisle Ofisin Ziraat Bankasına bağlanması dileğinde bulundu, memurlarımızın umumiyetle fazla olduğunu kaydederek: «Bilhassa kadın memurlar haddi aşmıştır. Ortamektebi bitiren on dört yaşındaki kızlar Bakanlıklarda memur namzedleri diye çalıştırılmaktadır.» dedi. Sırrı İçöz memlekette evlenme işinin düzenlenmesi mecburiyetinden de bahsetti.

«Boğazlar namus kapısıdır»

Sırrı İçözden sonra General Vehbi Demirel yollara, cezaevlerine ve şarkta fabrikalar kurulmasına dair bazı temennilerde bulunduktan sonra Sovyet notasının beşinci maddesinden bahisle: «Türk Boğazları kapısı namus kapısıdır. Çanakkale gibi Karadeniz Boğazını da yüz binlerce Türkün kanile müdafaa ederiz, kimseye ihtiyacımız yoktur» dedi.

Adnan Menderes kürsüde

Bundan sonra, Adnan Menderes kürsüye geldi ve ezcümle dedi ki:

«— Umumî efkârın hükûmet beyannamesi üzerinde partimizin ne düşündüğünü öğrenmek istiyeceğinde şüphe yoktur. Teessürle ifade ederim ki partimiz bu programın müzakere ve tenkidine girişmek imkânından mahrum bırakılmıştır. Hükûmetçe koskoca bir teşkilât ve geniş bir cihazla ancak bir haftada hazırlanmış ve iktidar partisince enine boyuna müzakereden sonra kabul edilmiş olan bir hükûmet programı üzerinde, kulaktan duymakla mütalea yürütmeği doğru bulmuyoruz. Bu, umumî efkârı kale almamak, bilhassa yüksek kürsüye saygıda kusur etmek olur. Verilecek cevab parti adına olacağından gerek programın, gerek cevabının partimizle tetkik ve müzakeresinden sonra hazırlanması gerekirdi ki bunun için de zamana ihtiyac vardır. Halbuki her zaman olduğu gibi gene muhalefete kısa bir zaman dahi bırakılmak istenmemiştir. Bu suretle, açılmış olan müzakereye iştirak imkânı bize verilmemiş oluyor. Bir kaç gün önce Başbakana ricada bulunduk: Mümkün olmadığı cevabını aldık. Biraz evvel de görüşmelerin cumaya bırakılması hususundaki teklif ve ricamız da kabul edilmedi. Programın partimize hiç olmazsa dün verilmesinde ne mahzur vardı?

«Sadece bir vehim»

Anayasanın 44 üncü maddesi buna da mı aykırıdır? Bu mevzuda cereyan eden müzakereleri memleket okuyacak, bitaraf bir hakem vaziyetinde olarak müzakerelerin cumaya tehirine kanunî bir mâni olmadığını görecek ve bize hak verecektir. Siyasî mahzur ileri sürüldü, hattâ itimad reyi alıp almıyacağı meşkûk bir hükûmetin iş başında olmasının bir tehlike teşkil edeceğini söyliyecek kadar ileri varıldı. Bu sadece bir vehimdir. Bunu ileri sürenler sayın Receb Pekerin dünkü C. H. P. parti grupu toplantısında itimad reyi almış olduğunu elbette biliyorlardı. Bu vaziyeti bütün memleket de biliyor. O halde iktidar partisinin niyeti açıktır: Muhalefete tenkid için hazırlamak fırsat ve imkânları vermemek. Bundan belki iktidar partisi faydalanabilir. Fakat memleket işleri hesabına zararlıdır. Bahis açılınca hürriyetin suiistimalinden bahsediliyor. Bunu söyliyenler hakikî hürriyetin bu memlekette bir türlü kökleşemediğini hatırlamak istemiyorlar. Murakabesiz bir idarenin uzun zaman devam etmesinden dolayı doğan zararları hatırlamağa da yanaşmıyorlar. Cümlenin malûmu olduğu üzere vatandaş hak ve hürriyetlerini takyid ve tazyik eden ve anayasa ruhuna aykırı olan bir takım kanunlar hâlâ meriyettedir. Bu gibi kanunların kötü tesirlerini bilhassa seçim günlerinde bütün memleket öğrenmiştir. (Bu sırada Refik Koraltan oturduğu yerden «Seçim günlerinde memlekette kanun yoktu» diye bağırdı.) Milletvekilleri seçimlerine girerken C. H. P. milletin huzuruna gene bu vaidlerle çıkmıştı. Bunları tahakkuk ettirmek şöyle dursun, matbuat, toplanma ve cemiyetler kurma hürriyetini tahdid edici kanunlar hazırlanmakta olduğunu teessürle işitiyoruz. Milletimiz demokrasiye nekadar bağlı bulunduğunu son seçimlerde inkârına kimsenin cesaret edemiyeceği bir açıklıkla göstermiş bulunuyor. Hulâsa, tek partili idare zamanında yerleşmiş zihniyet, usul, tertib ne varsa bunların terkedilmesi zamanı gelip geçmektedir. Tenkid ve murakabeden azade kalmak arzusunun iktidar partisinin gene bir düsturu ve tedbiri olarak kalmakta bulunduğu görülüyor. Programın müzakeresine iştirak edememiş oluşundan dolayı partimiz derin bir teessür duymaktadır.»

Adnan Menderes ve arkadaşları salondan çıktılar

Adnan Menderesten sonra Dr. Saim Ali Dilemre kürsüye geldi.

Bu sırada Adnan Menderes arkadaşlarile birlikte salondan çıkıyordu. Saim Ali Dilemre: «Gene mi çıkıyorsunuz? Canım, bu her zaman olmaz ki! Neyse zabıtlara güveniyorum. Gazeteler de yazacak» dedi ve Demokrat Partinin milleti sevdiğine kani olduğunu kaydetti.

Demokratların «muştalama yolu»

Bundan sonra Cemil Barlas, daha sonra Tahsin Bangoğlu söz aldı. Bangoğlu dedi ki:

«Geçen devre altı kişi idiler. Gene böyle hareket ederlerdi. Berrak su gibi akıp giden müzakerelerin ortasına bir taş atıp ortalığı bulandırır, kaçarlardı. Şimdi altmış kişi oldular, gene kaçıyorlar. Bir nevi muştalama yolu. Efkârı umumiyede, halk arasında yaptıkları da bundan başka bir şey değildir. Kürsüde merdce konuşulur. Biz sözlerimizin mes'ulüyüz. Arkadaşlarımız da sözlerinin mes'ulü olmalıdırlar.»

Demokrasi zihniyetine uymıyan kanunlar

Bağımsız milletvekillerinden Reşad Aydınlı da söz alarak dedi ki:

«Sayın Receb Peker hükûmetinin dış politika etrafındaki noktai nazarını överim. Murakabesizlikten, içtimaî, iktisadî ve kültürel bünye hayli sarsılmıştır. Türk köylüsü hiç de isabetli olmıyan bir sürü tedbirler yüzünden zayıftır. Pekerin programında bu derdi anladığına ve tedavisine koşacağına dair kuvvetli işaretler vardır. Programda maalesef göremediğim noktalar, demokratik zihniyete uymıyan kanunlar hakkındadır. Başbakan bu kanunlara dokunmamış, fakat «mevcudları yetmezse daha şiddetlilerini çıkarıp huzurunuza geleceğim» demiştir ki bu mütalealarına iştirak etmek mümkün değildir. Böyle bir teşebbüste bulunmamalarını tavsiye ederiz.»

«Söz sokağa düşmüştür»

Reşad Aydınlı, Cemil Barlasın sözleri arasında kullandığı «söz sokağa düşmüştür» cümlesine ilişerek şunları söyledi:

«Gerçi hücum edilen arkadaşın avukatı değilim ama. ben şahsan bu heyecanlı hitabeyi esefle karşılarım. «Söz sokağa düşmüştür» ne demek? Sokakta toplanan binlerce, on binlerce vatandaş nihayet kanunî haklarile mitinğ yapmışlardır. Bu vatandaşlar millî iradenin hakikî sahibi değil midir? Bu kürsüde hâkimi hakikî olan milletin bir kısım evlâdlarına da olsa saygı göstere-

— Arkası Sa. 3, Sü. 2 de —

Şehir haberleri

Büyükderedeki kaza tahkikatı

Yaralılardan ikisinin daha hayatından ümid kesildi

Evvelki akşam, Büyükdere ile Kireçburnu arasında Kefeli caddesinin Çakaldere mevkiinde olan otomobil - otobüs çarpışması tahkikatile, Sarıyer savcısı Fahri Kazan ve zabıta meşgul olmaktadır. Dün, kaza yerinde bir keşif yapılmıştır. Keşfi yapan vükuf ehli, rapor hazırlıyacaktır. Diğer taraftan, kazaya dair bazı kimselerin ifadeleri alınmıştır.

Takside bulunan ve yaralanan Eftalya isimli genç bir kadın, hastane yolunda ölmüştü. Gene taksi yolcularından Büyükderede oturur Eleni isminde ortayaşlı bir kadınla taksi şoförü Abdullah Hayrinin yaraları çok ağırdır. Hattâ bunların hayatından ümid kesilmiş gibidir. Demirci Yani Pelekali ve demirci Mıgırdıçla, kibrit fabrikası kantin servisi mensublarından Kâmil Polad ve Koço Sinanoğlu isimli 4 kişi de, muhtelif yerlerinden hafif yaralılardır.

Amerikan elçisi Ankaraya gitti

Şehrimizde bulunan Amerika Birleşik Devletleri büyük elçisi dün akşam ekspresle Ankaraya gitmiştir.

Millî Kalkınma partisinde

İstanbul Emniyet müdürlüğü, Millî Kalkınma Partisi idare heyetine gönderdiği bir tezkere ile, Partiden çıkarılmış olan Nuri Demirağın, badema Parti işleri üzerinde faaliyette bulunmamasının kendisine tebliğ edildiğini bildirmiştir.

Nuri Demirağ, daha evvel 12 ağustosta Millî Kalkınma Partisinin umumî kongresini toplamağa teşebbüs etmiş, bunu, şubelerine de bildirmişti. Partiden çıkarılması üzerine bu kongre geri kalmış, fakat, ihrac keyfiyetinden haberdar olamıyan taşradaki şubeler delegeleri İstanbula kadar faydasız bir seyahat yapmışlardır.

Son günlerde Millî Kalkınma Partisi ilderiliğe Manisa eski milletvekili ve halen Demokrat Partisi mensublarından Hikmet Bayurun getirileceği hususundaki şayiayı Parti merkezi tekzib etmektedir.

Demokrat Parti, Umumî Meclis seçimine iştirak edecek

Demokrat Partiden verilen malûmata göre, yakında yapılması mukarrer olan Umumî Meclis seçimlerine Partice gösterilecek adaylar tesbit edilmektedir. Merkeze gelen haberlerde, Büyükçekmece bucak müdürü Nuri Tunaboylunun Anasa, Türkova ve Kavaklı D. P. ocak başkan ve mensublarına husumet beyan ederek hakaretlerde bulunduğu ve türlü suretlerle kendilerini tehdid ettiği söylenmektedir.

Yerli plastik maddeler

Lûtfi Berkmen ve ortakları tarafından uzun çalışmalardan sonra yerli olarak plâstik madde imaline muvaffak olunmuştur. Sezalit ismi verilen bu maddeden yapılan kadın ziynet eşyalarından sonra katemtraşlar da muvaffakıyetli olmuştur.

Yanmıyan boya

Uzun yıllardanberi boya sanayiinde çalışan bir Türk kimyageri Mehmed Ali Sallıkalb ateşe karşı mukavemetli bir boya imal etmiştir. Bu boya ile boyanan tahtalar dahi tecrübelerde ateşte yanmamıştır. Bir çok ahşab binaları olan memleketimizde yangın afetinden koruyacak olan bu keşif büyük bir alâka ile karşılanmaktadır. Yakında bu keşfin geniş mikyasta tecrübeleri yapılacaktır.

Bakırköyünde bir eczane yandı

Bakırköyünde, İstanbul caddesindeki Nuri Eczanesinde bir yangın çıkmış ve dükkân tamamen yanmıştır.

İki tramvay arasına sıkışan kavun arabası

Dün saat 12-13 sularında Çemberlitaşta bir kaza olmuştur. Bahçekapıdan Topkapıya gitmekte olan vatman Hüseynin idaresindeki tramvay Çemberlitaştan geçerken önüne kavun yüklü bir araba çıkmıştır. Arkasından tramvayın geldiğini gören arabacı, arabayı sol tarafa çekmek istemiş, fakat bu sefer de karşı istikametten gelen diğer bir tramvaydan kaçmak istediği sırada iki tramvay arasında kalarak hurdahaş olmuştur. Arabacı yaralanmış, bir araba dolusu kavun da caddeye dökülmüştür. Bu yüzden tramvaylar bir müddet işleyememiştir.

Sarayburnunda çarpışan vapurların kaptanları tecziye edilecek

Bundan bir müddet evvel Denizyolları İşletmesi şehir hatlarına aid Kalamış ve Kadıköy vapurları Sarayburnu açıklarında birbirlerile çarpışmışlardı. Bu kazanın tahkiki için kurulan komisyon tetkiklerini bitirmiş ve raporunu umum müdürlüğe vermiştir. Komisyon, bu kazada gerek Kadıköy, gerekse Kalamışın kaptanlarını kabahatli görmüş, tedbirsizlik ve zamanında manevra yapamayıp bu kazaya sebebiyet vermelerinden dolayı tecziyelerini uygun görmüştür.

Bir ahlâksız mahkûm oldu

Bisiklet kiralamakla geçinen Hüseyin Palamut isimli birisi, müşterilerinden beş erkek çocuğa tecavüz etmekten İstanbul ikinci Ağırceza mahkemesince bir müddettenberi muhakeme ediliyordu. Dün bu dava neticelenmiştir .Mahkemece, Hüseyin Palamutun 6 sene, 3 ay ağır hapse konulması karar altına alınmıştır.

Merhum Mahmud Yesari için ihtifal

İstanbul Gazeteciler cemiyeti başkanlığından:

Muharrir arkadaşlarımızdan merhum Mahmud Yesarinin ölümünün yıldönümü münasebetile bugün (15-8-946) saat 18 de merhumun yatmakta olduğu Kısıklıda (Çamlıca) Çakaltepe mezarlığında bir ihtifal yapılacaktır.

Bu merasime iştirak etmek istiyen gazeteci arkadaşlarla merhumun dostları Köprü Üsküdar iskelesinden saat 17,10 da kalkan vapurla Üsküdara geçip, Üsküdar - Kısıklı otobüsile mezarlığa gidebileceklerdir.

Mehtab balosu

Türk Sosyalist İşçi Partisinin Suadiye Plâj kazinosundaki mehtab balosu dün akşam yapılmış ve çeşidli eğlencelerle süslenen balo sabahın erken saatlerine kadar neş'e içinde devam etmiştir.

Ramazan 17 Perşembe

	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
Vasati	13 19	17 08	20 09	21 51	4 16
Ezani	5 08	8 58	12 00	1 42	8 05

Programın metni

— Baştarafı 1 inci sahifede —

lıca iki partiden ve bağımsız milletvekillerinden kurulmuş olması devlet işlerinin daha iyi görülmesini ve daha isabetli neticelere varılmasını sağlıyacaktır. Geçirdiğimiz son günlerin zorluklarını, yeni partilerin doğuşu ve bir dereceli seçim sisteminin kuruluşu devrinin kaçınılmaz neticesi olarak kabul ediyoruz. Seçim çalışmaları sırasındaki tartışmaları ve çatışmaları bu olağanüstü devrin tabiî icabı sayarak, yüreklerimizde birbirimize karşı acı duyguların birikmesini önliyecek olgunluğu gösterirsek, devlet hayatını normalleştirecek ve varılmasını beraberce istediğimiz hedeflerin mesafesini kısaltacak ilk vazifemizi yapmış oluruz.

Yeni hükûmet ve demokrasi

Millî partilerin hürriyetçi, inkılâbcı ve istiklâlci anlayıştaki beraberliğini her birimiz yayarsak millet bünyesinde, kemirecek zayıf noktalar arayan en sağ ve en sol, imhacı unsurların tesirlerini karşılamak ancak mümkün olabilir.

Sayın arkadaşlar; yeni hükûmetiniz demokrasiyi memlekette en üstün siyasî akide olarak kökleştirmek azmindedir. Milletlerarası münasebetlerin ufkunda henüz tam huzur ve emniyet verici yakın bir barışın güneşi doğmamış olmasına rağmen, iç idarede bu yola girişimiz ve bu yol üzerinde kalkmakta inanarak sebatımız istikbal Türkiyesinin ancak bu idare sayesinde mesud olabileceğine iman etmiş olmamızdandır. Sonu parlak, fakat güzergâhı sarp ve çetin olan bu yolda mesafe alırken karşımıza çıkacak sayısız güçlükleri yenmek için elimizdeki kanun vasıtalarını cesaretle kullanacağız.

Bütün vatandaşların hakkı olan hürriyeti, hürriyet düşmanlarından korumak lâzımdır. Her iyi şeyin suiistimalinden zararlar doğacağı pek belli bir gerçektir. Fakat bir cemiyet için düşünülebilecek nimetlerin en değerlisi olan hürriyetin suiistimalinden doğacak tehlikeler günümüzün şartları içinde hiç bir benzerile ölçülemiyecek kadar büyüktür. İdeolojik mefhumların tağşişe uğradığı bir zamanda yaşıyoruz. Yurddaşın anayasada gösterilmiş ve kanunlarla sınırları çizilmiş olan hürriyet hakları yanında bu hürriyetle beraber bütün devlet varlığının teminatını teşkil eden meşru ve kanuna dayanan otorite, ekseriya totaliter zihniyetle karşılaştırılarak çürütülmek isteniyor. Haklarına ve şereflerine hürmet edilen insan kümelerinin rejimi olan demokrasideki hürriyetten bahsolunurken de anarşizm ideolojisinin meşru otorite düşmanlığına varan ve bir cemiyeti nizamlı halde yaşatmanın bütün meşru yollarını tıkayan dağıtıcı ve parçalayıcı telkinler alıp yürüyor.

Bilmek lâzımdır ki hürriyet içinde yaşamak, vatandaşlar için kıymetli unsur olan huzur ve emniyeti baltalamak değildir. Bilhassa yakın tarih millî hayatında hürriyet ve otorite mefhumlarını yanyana yaşatmanın yolunu bulamıyan büyük, küçük bedbaht milletlerin kanlı ve dehşet verici maceralarile doludur. Bütün bu felâketlerin bellibaşlı sebebi otoritenin ifrat veya tefrit yolu ile suiistimal edilmiş olmasıdır. Sadece kitab yazılarında değil, hayatın ve etrafımızdaki hâdiselerin önümüze serdiği ibret sahnelerinden gözümüzü ayırmıyarak bir taraftan vatandaşları din telâkkisinde, vicdan kanaatlerinde, düşündüklerini söyleyip yazmakta, kazanıp çalışmakta, seyahatte ve toplanmalarda tam serbest bırakan ve öteyandan memleketin asayişini, Büyük Millet Meclisinin otoritesini, vatandaşların, zümrelerin ve siyasî partilerin şeref ve haysiyetlerini masun tutan zihniyet hükûmetinize esas olacaktır. Biz, milletimizin mes'ud yaşamasını sağlayacak demokrasî idaresini, dikkatle ve kıskanç bir uyanıklıkla koruyarak geliştirmeyi bütün vazifelerimizin başında sayacağız. Bizim bahsettiğimiz ve mutlaka hürmet edilmesini istediğimiz otorite, şahısların hakimiyeti değil, tatbiki şimdilik bizlere emanet edilen kanunların otoritesidir.

Kanunun durduğu yerde evvelâ sokağın, sonra da dağ başlarının, şekavetin hâkimiyeti başlar. Kanunlara aykırı gürültülü istekler ne kadar zorlayıcı gösteriler halinde görünürse görünsün gözümüzü kırpmadan vazifemizi yapacağız ve ancak mevcud kanunlar devlet nizamını tutmağa yetmezse yeni kanun teklifi ile huzurunuza geleceğiz. Bu noktadaki vazife duyuşunda hafifliğin millî hacimde kayıblara ve telâfi edilmez zararlara sebeb olacağı kanaatindeyiz. Şurasını da bir dikkat noktası olarak arzetmek isteriz ki hâdiselerin ehemmiyetini ölçmekte vehimlere kapılarak günün işini kolaylaştırır görünen, fakat ilerisi için zararlı tepkilere yol açan lüzumsuz sert tedbirlere başvurmaktan dikkatle kaçınacağız. İç emniyet ve huzur üstünde toplanacak dikkatimizin hasılası, ayni zamanda devletin dış itibarını da yüksek tutacak, millî savunmayı kolaylaştıracak ve yalnız emniyet toprağında yeşerebilecek olan millî ekonomik tohumlarının gelişmesine yardım edecektir.

Sayın arkadaşlar; biz hükûmetçe, millî servetlerin en değerlisi millî zekâ olduğuna inanıyoruz.

Devlet çalışmalarının verimini en üstün dereceye ulaştırmak için devletin bütün hizmet ve vazife unsurlarında millî zekânın işlemesini temin etmek lâzımdır.

Tenkidler ve hükûmet

Hükûmetiniz iktidar mevkiinin mes'uliyetini kabul etmekle kendisini bilfiil tenkide arzetmiş olduğu kanaatindedir. Büyük Meclisten genc memura kadar devlet organlarının itibarını, vatandaşların şerefini masun tutan kanun kayıdları altında bizlere yönetilecek her tenkidi açık yürekle kabul edeceğiz. Büyük Meclisin, kanunları yaparken kullanacağı söz götürmez ve hudud kabul etmez kudreti bir yanda dururken, hükûmetin bütün çalışmaları üzerinde yapılacak tenkidleri başarılarımızı sağlayacak bir yardım gibi alacağız ve milletvekili arkadaşlarımızın bizi bu en tesirli yardımdan mahrum etmemeleri için teşviklerde bulunacağız. Hükûmetinizin telâkkisine göre, tenkidlerin müsbeti, menfisi, yapıcısı, yıkıcısı yoktur. İyi niyetle yapılacak her tenkidin özü de. yanlışları düzeltecek, eksikleri tamamlıyacak, kusurluları uyandıracak ve nihayet devlet hizmetlerini daha iyiye götürecek bir ruh arayacağız.

Yurdun ve halkın hizmetinde bulunmayı en büyük şeref sayan hükûmetiniz yararlı işler başarmak için ne kadar dikkatle çalışırsa çalışsın, milletvekillerinin millî sahada daha geniş olan temas muhitlerinden alacakları intibalarla uyandırıcı ve yol gösterici müdahalelerini en faydalı bir yardım sayacağız. Bizleri başarıya teşvik yerine geçecek olan iyi muamelenizi daima minnetle karşılayacağız. Fakat takdir beklemeden devletin ve halkın karşılıksız hizmetkârı kalacağız. Kamutay kürsüsünün yanında yükselen gazete sütunlarından süzeceğimiz temiz istekleri yerine getirmek için hususî bir dikkat sarfedeceğiz.

Sözle ve yazı ile karşılaşacağımız fikirlerin fikirlerimize uymıyan kısımlarıı üstündeki samimî kanaatlerimizi irkilmeden açıklamayı vazife bileceğiz. Kamutay konuşmalarında eksik veya yanlış düşündüğümüze kanaat getirdiğimiz noktalarda milletvekillerinin tekliflerine uyacağız, fakat esaslı meselelerde çokluğun inanımıza uymıyacak kararları karşısında taşıdığımız vazife emanetini sahibine teslim etmekte gecikmiyeceğiz.

Hükûmetimiz, vazife hayatımızı saran havanın içinde Kamutayın memnun olmadığına alâmet sayılacak belirtiler görürse tek tek bakanlar olarak veya hep birden güven oyunuzu yoklamak için fırsat arıyacaktır. Normal zamanlarda daha ziyade müsbet işler üstündeki düşünceleri aksettirmesi lâzım gelen bir hükûmet beyannamesine yukarıda arzettiğimiz fikirleri sığdırmayı lüzumsuz bir külfet saymamanızı rica ederiz. Günümüzün karışık söz ve yazı yığınları arasında hakikî simasını ve mânasını kaybetmiş olan esaslı mefhumların müşterek anlayışına hizmet için bunları söylüyoruz. Kuvvetle tahmin ediyoruz ki mes'ul arkadaşlarınızın bu fikirleri bir taraftan birlikte çalışmalarımızı kolaylaştıracak, bir taraftan da sizden güven istiyenlerin iç emniyet işinde tutacakları yolun esaslarını belirtmeğe yarıyacaktır.

Arkadaşlar,

İç politikanın genel güdümü üstündeki görüşlerimizi böylece arzettikten sonra idareyi kuvvetlendirecek ve bilhassa ekonomik bakımdan prensipler üzerinde umumî hayata açıklık ve rahatlık verecek tedbirleri sıralamağa geçeceğiz.

Cumhuriyet ordusu

Cumhuriyet ordusu topraklarımızın masunluğunu ve emniyetini, devletin şerefini ve haklarını korumak için en yüksek vasıfları ve en asîl duygularile vazife başında hazır bulunmaktadır. Kara, deniz ve hava ordularımızı maddî ve manevî bakımlardan bu yüksek kuvvette tutmayı ve her vasıta ve imkândan faydalanarak bu kuvveti artırmayı bütün vazifelerimizin en başında tutuyoruz.

Dış politikamız

Eğemenlik ve ülke bütünlüğümüz esaslarına dayanan dış politikamız, hakkından emin, diğer milletlerin haklarına hürmetkâr ve dostluklarına vefakâr bulunan milletimizin barış hedef ve gayretlerinden mülhem olmaktadır.

Türkiye ve İngiltere

İngiltere ile münasebetlerimiz bildiğiniz gibi 1939 tarihli ittifak andlaşmasına dayanmaktadır. Bu münasebetle cihan ölçüsünde karşılıklı saygı ve sevgi duygusu üzerine kurulmuş ve barışın nimetlerinden faydalanan eşit haklı milletler manzumesi idealini besliyen her iki memleket arasında tam samimiyet, hulûs ve itimad havası içinde gelişmektedir. Türkiye - İngiltere ittifakı mazide olduğu gibi istikbalde de dış politikamızın başlıca temeli olarak kalacaktır.

Türkiye ve Amerika

Birleşik Amerika devletlerile olan münasebetlerimiz karşılıklı sevgi, saygı ve işbirliği sayesinde mütemadi bir gelişme seyri takib etmektedir. Bütün gayretleri ni ayni necib ideallere vakfetmiş olan her iki millet arasındaki taşınma imkânları arttığı nisbette bugünkü mes'ud neticeleri daha müsbet gelişmelerin takib etmesi de muhakkaktır. Hükûmetimiz bu yolda bütün gayretleri sarfetmektedir.

Türkiye ve Rusya

Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında her iki memlekette bir çeyrek asır evvel başarılan inkılâb günlerindenberi kurulmuş ve her iki tarafın nefine gelişmiş olan samimî dostluğun dayandığı muahedenin, bugünkü şartlara daha uygun ve hükümleri ciddî surette iyileştirilmiş yeni bir andlaşma ile değiştirilmesi maksadile Sovyetler tarafından 19 mart 1945 tarihinde, andlaşmanın yenilenmesi arzusunun açıklanması üzerine gösterdiğimiz bütün iyi niyet ve gayretlere rağmen yeni bir vesikayı müzakere ve intaca imkân bulamadık. Sovyet Rusyanın İkinci Dünya Harbinde Birleşmiş Milletler davası uğrunda katlandığı fedakârlıklar ve yaptığı kahramanlıkları takdir etmekte bütün medeniyet dünyası ile beraberiz.

Türkiyenin uluslararası manzumede idame ettiği özel münasebetlerden Sovyetlere her hangi bir zarar gelebileceğini kat'iyyen kabul etmiyoruz. Türkiyenin bütün milletlerle, bilhassa komşu memleketlerle dostluk bağlarından ve kendi eğemenliğine ve toprak bütünlüğüne riayetten başka hiç bir isteği yoktur. Ve bu şart bütün dış münasebetlerimizin değişmez esasını teşkil eder. Sovyet Rusya ile aramızdaki zarardan başka bir netice vermiyen bugünkü muallak durumun yakın bir gelecekte karşılıklı güvene dayanan kuvvetli bir dostluğa yer vereceğinden ümidimizi kesmiş değiliz.

Bizim büyük komşumuza karşı muhafazada devam ettiğimiz iyi niyet ayni duygularla karşılaştığı ve adalet hislerinin galib geldiği gün güçlüklerin zail olacağına kani bulunuyoruz. Biz kendi hesabımıza, Türk - Sovyet münasebetlerinin geçmişte olduğu gibi gelecekte de mütebariz dostluk ve karşılıklı güvene dayanan güzel seyrini yeniden müşahede etmekle ancak memnuniyet duyacağız.

Boğazlar meselesi

Arkadaşlar,

Sovyetler Birliği Ankara sefareti 8 ağustos günü Dış İşleri Bakanlığına bir nota tevdi etmiş ve Sovyetler Birliği bakımından Boğazlar rejiminde arzu edilen tâdillerin ne gibi esaslardan ibaret olduğunu izah eylemiştir. Bu esaslar şu beş noktaya dayanmaktadır:

1 — Boğazlar, bütün memleketlerin ticaret gemilerinin geçişine daima açık olmalıdır.

2 — Boğazlar, Karadeniz devletlerinin harb gemilerinin geçişine daima açık olmalıdır.

3 — Karadenizde sahili bulunmıyan devletlere aid harb gemilerinin Boğazlardan geçmesi, hususî surette derpiş edilen haller müstesna, memnudur.

4 — Karadenize girmek ve Akdenize çıkmak için tabiî su yolu olan Boğazlara müteallik rejimin tesisi Türkiyenin ve Karadenize sahili bulunan diğer devletlerin salâhiyeti dahilinde olmalıdır.

5 — Boğazlarda ticarî seyrüseferin serbestisini ve Boğazların güvenliğini temin hususunda en fazla alâkadar ve bunu icraya en kadir olmaları sıfatile Türkiye ve Sovyetler Birliği, işbu Boğazların Karadenizde sahili bulunan devletler aleyhine diğer devletler tarafından kullanılmasının önüne geçmek için bunların müdafaasını müşterek vasıtalarile temin ederler.

Dikkatli bir incelemeye tâbi tutulmuş olan bu Sovyet notası hakkında hükûmetiniz tetkiklerini bitirdikten sonra noktai nazarını ifade edecektir.

Şurasını şimdiden söyliyebilirim ki biz bu meselede milletlerarası mukavelelerin hükümlerine de bağlıyız ve herşeyin üstünde olarak kendi toprak bütünlüğümüzü ve hükümranlık haklarımızı mahfuz tutmağa mecburuz. Bu, bizim için değişmez esastır.

Herhalde, Cumhuriyet hükûmeti Sovyet isteğini notetmiştir.

Müttefiklerle vesair ilgili devletlerle birlikte 1936 tarihli Montreux andlaşmasının tadili meselesini müzakereye hazır bulunmaktadır.

(Başbakan bundan sonra Türk - Fransız, Türk - Yunan, Türkiye - Arablar Birliği münasebet ve dostluklarından hararetle bahsetmiş, Birleşmiş Milletlere bağlılığımızı belirtmiş ve sözlerine şöyle devam eylemiştir.)

«— Müstakil, kararlarına hâkim, kuvvetli Türkiye bu nizam içinde bir barış ve dayanışma mihrakı halinde medeniyet için kıymetli ve faydalı bir unsur olmaktan hiçbir zaman fariğ olmıyacaktır.

Değerli arkadaşlarım,

Şimdi, Ticaret, Ekonomi, Tarım, Ulaştırma ve Tekel Bakanlıklarının çalışma sınırları içinde bulunan inkişafını ve ekonomik ana çizgilerini gösteren düşüncelerimize geçiyorum.

Ticaret işlerimiz

Hükûmetimizin ilk hedefi memleket ticaretinde harbin bozduğu düzeni iade etmektir. Bu maksadla:

Harb şartlarının zarurî kılmış olduğu tahdid tedbirlerinden arta kalanlarını, lüzumlu şartları süratle hazırlayarak, ortadan kaldıracağız. Döviz takatimizin müsaid olduğu ölçü içinde, ihtiyac derecesine ve ehemmiyetine göre ithalâtı kolaylaştıracağız.

İthalât birliklerile ticaret ofisi kaldırılacaktır.

Akaryakıt satışlarile hububat satışlarında ve nakliyatında mevcud olan kayıdlara kısa zaman içinde son vereceğiz.

Hububat fiatlarını korumakta devam edeceğiz ve Toprak Ofisinin alım merkezlerini artıracağız.

Dış ticaret politikamızın hedefi, çok taraflı ve geniş sahalı mal mübadelelerini mümkün kılan serbest dövizle ticaret sistemine katılmaktır. Bu yoldaki çalışmalarımızı verimli kılacak tedbirleri alacağız.

Tütün mahsulünün istihsalinde, iç ve dış ticaretinde serbest teşebbüslerde endişe yaratacak bir karakter arzetmemek kaydı altında sermayesine, Tekel idaresinin ve müstahsil ile ticarî müesseselerin iştirak edecekleri bir tütüncüler bankasının kurulmasını sağlamak çok önemli saydığımız bir konudur.

Sanayi ve madenler

Kalkınmamızı sağlamak amacile Halk Partisi hükûmetleri tarafından girişilmiş olan sanayileşme hareketine yeni şart ve imkânlardan faydalanarak, etraflı incelemelere müstenid, birbirini tamamlayıcı program ve plânlar dairesinde hızla devam edeceğiz. Yeraltı servetimizi ve su mahsullerimizi değerlendirme konusundaki çalışmaları arttıracağız. Memleketin türlü bölgelerindeki kömür kaynaklarımızı işleterek mahrukat ihtiyacını karşılamağa, büyük enerji santralları inşa programımızı biran evvel tahakkuk ettirmeğe hususî bir dikkatle çalışacağız .Geniş halk tabakalarının ihtiyacına tekabül eden konuları ve bu arada kadın ve erkek için elbise ve çamaşır fabrikaları kurma ve teşvik etme işini önemle ele alacağız.

İktisadî faaliyetlerimizde hususî teşebbüs ve sermayeden faydalanmak, hususî teşebbüslerle devlet işletmeleri arasında farklı bir muameleye meydan vermemek, onların emniyetle çalışmalarına ve gelişmelerine yardım etmek, devlet teşebbüslerile hususî sermaye arasında işbirliği sağlamak, devlet işletmelerinin hususî teşebbüslerle başarılabilecek sahalara yayılmalarını önlemek ve buna aykırı durumları gidermek kararındayız. Yerli Mallar Pazarları, devlet fabrikalarında imal olunan ve kütle ihtiyacını karşılamağa yarayan malların toptancı kârı alınmaksızın toptancı ve perakendecilere mal veren depolar haline getirilecektir. Bu depolar, mal miktarının azlığından doğacak dağıtma zaruretlerini karşılamak için gerekli zaman ve yerlerde dağıtma görevini de yapacaklardır. İşletmelerimizin verimini arttırıcı, kalitelerini düzeltici bütün tedbirlere başvurarak ve maliyete tesir eden faktörler üzerinde durarak sınaî mamullerimizin maliyetini düşürmek, dış piyasa rekabetlerine karşı himaye işini, müstehliki de koruyucu mutedil gümrük tarifelerile sağlamak hedefimizdir. Kâr hadlerini de revizyona tâbi tutmak suretile mamullerimizin bilhassa giyim eşyasının satış fiatlarında indirmeler yapacağız.

İstihsal ve ithal imkânlarının mahdud oluşu dolayısile yeter miktarda elde edemediğimiz iplik haric olmak üzere ince yünlü kumaşlar, basma, kaput bezi gibi mamullerimiz üzerindeki takyidleri de kaldıracağız.

Fabrikalarımızın ham madde ihtiyaclarını sağlamada elkoyma tedbirlerine başvurmıyacağız.

Devlet iktısadî teşebbüslerinin ticarî ve iktısadî esaslar dairesinde tam muhtariyetle idaresi, dikkat edeceğimiz işlerdendir. Bunların devlet teşebbüsü olmalarından doğan ve arzettiğimiz esaslara aykırı olmıyan murakabe zaruret-

— Arkası Sa. 3, Sü. 4 te —

HEM NALINA MIHINA

Yalan ve tezvir harbi

Moskova, bir taraftan Montreux mukavelenamesinin değiştirilmesini isterken, daha açıkçası, Boğazların ve İstanbulun üstüne oturmak ihtirasını resmen meydana vururken diğer taraftan da yeni bir sinir harbi taarruzu yapmağa kalkıştı. Buna bir sinir harbi değil, bir yalan ve tezvir harbi demek daha doğru olur.

Moskova radyosu ve Moskof gazeteleri, sözde Berlinde Alman Dış İşleri Bakanlığı evrakında Kızılordu tarafından ele geçirildiği iddiasile bir takım vesikalar yayınladılar. Bunlar Von Papen'in eski Alman Dış İşleri Bakanı Von Ribbentrop'a yazdığı gizli mektublarmış. Bu mektublara göre Şükrü Saracoğlu Başbakan iken Von Papen'e Sovyet Rusyanın parçalanması ve Rus milletinin imhası hakkında bazı lâkırdılar söylemiş imiş. Ayrıca bu vesikalarda Türklerin Rusya aleyhindeki toprak taleblerinden, Kafkas petrol sahalarını ele geçirmek istediklerinden ve Türk genelkurmayının Almanları desteklemek maksadile Rus hududlarına asker yığdığından bahsedilmekte imiş.

Eğer bulunduğu ileri sürülen vesikalar uydurma değil de doğru ise, bu sözler, Dış İşleri Bakanı veya Başbakan iken Şükrü Saracoğlu tarafından Von Papen'e değil, tamamile aksine olarak eski Alman büyük elçisi tarafından Saracoğluna söylenen ve onun tarafından kat'iyetle reddedilen teklifler olsa gerektir. Filvaki, Almanya, harb içinde, Türkiyeyi Mihver cephesine çekmek için her tedbire başvurmuş; kâh tehdid savurmak, kâr parlak vaidlerde bulunmak suretile bizi kandırmağa çalışmıştı. Türkiye de, Sovyet Rusya ile Almanyanın -bir halk tabirile söyliyelim- «Canciğer kuzu sarması» oldukları zamanlarda yapılan tehdidler karşısında asla yılmadığı gibi, Hitler'in Rusyaya taarruza hazırlandığı, hattâ Alman ordularının Leningrad - Moskova - Stalingrad kapılarına dayandıkları ve Kafkasyanın Elbruz dağına gamalı haçlı nazi bayrağını diktikleri zaman, yapılan çeşid çeşid vaidlere de kulak asmamıştı.

Sovyet Rusya, kat'î bir mağlûbiyete uğramasına ramak kaldığı o kara günlerinde, kendisine karşı gösterdiğimiz dostluktan dolayı Saracoğluya şükran ve minnetlerini ifade ettiğini unutmuş görünüyor. Pravda yazıcıları ve Moskova radyosu çığırtkanları, Sovyet Dış İşleri Komiserliğinin gizli muhabere dosyalarında, bu teşekkür ve minnet vesikalarını Berlindeki Alman evrakından çok daha kolay bulabilirler.

Bir kısmı Nürnberg mahkemesinde okunan ve galiba bunların okunmasına mâni olamadığı için Sovyet savcısını mecburî intihara sevkeden, bir kısmı da Washingtona kadar gelmiş ve bir kaç gün evvel bir Amerikan dergisinden naklen bir hulâsası Cumhuriyet sütunlarında çıkmış olan Rus - Alman gizli görüşmelerine aid vesikalar, vaktile Hitler'le Ankaranın mı, yoksa Moskovanın mı anlaşmak istediğini pek iyi ispat eder. Bu vesikalar, bütün dünyaya öğretmiştir ki eğer Hitler Molotov Yoldaşın ihtiraslarını kabule razı olsaydı, Sovyet Rusya, Mihvere iltihak ederek Avrupayı, Balkanları, Yakın ve Orta Doğuyu Nazilerle paylaşacaklardı. Sovyet Rusyayı, önce Mihverin dördüncü ayağı olmaktan meneden, sonra da zorla Müttefikler cephesine iltihak ettiren Hitler olmuştur. Bu bakımdan Bolşevikler, Moskovada Hitler'e bir abide dikseler yeridir.

Ruslar, Boğazlar meselesini ortaya attıkları sırada, bir takım uydurma vesikalar neşretmek suretile Anglo-Amerikan halk efkârını Türkiye aleyhine tahrik etmek istiyorlar. Fakat bu, boşuna bir gayrettir. Çünkü Sovyet Rusyanın ipliği çoktan pazara çıkmıştır. Bütün dünya bolşeviklerin dünkü ve bugünkü ölçüsüz ihtiraslarını ve bunları gerçekleştirmek için Hitler'le yaptığı gizli pazarlıkları öğrenmiş bulunuyor.

Mevlûd

Yusuf Rıza Efendi vakfı mütevellisi merhum Fuad Beyin eşi, mütevelli Didar Güvenin annesi, binbaşı Rıza Güvenin kayınvalidesi Şahende Çokesenin vefatının kırkıncı gününe tesadüf eden 16-8-946 cuma günü öğle namazını müteakıb Fatih Dülgerzade camiinde Mevlûdu okunacağından kendisini sevenlerin ve arzu edenlerin teşrifleri rica olunur.

Didar Güven, Rıza Güven

Teşekkür

Ailemizin aziz büyüğü profesör Nusret Metyanın ölümü karşısında bizzat veya bilvasıta taziyede bulunmak, cenaze merasimine iştirak eylemek suretile acılarımızı paylaşmak lûtfunu gösteren dost ve yakınlara ve cenazeye çelenk göndermek ve merhumun ölümü münasebetile tahassüslerini bildirmek nezaket ve kadirşinaslığında bulunan zevat ve müesseselerle gazetelere teşekkürü ve minnetlerimizin iblâğına tavassutunuzu rica ederiz.

Metya, Ersun, Arda aileleri

Ölüm

Mülga Maliye Meclisi azasından merhum Hacı Nuri eşi, avukat Hüsnü Nuri Erenli validesi, eski milletvekillerinden merhum Niyazi Asım ve Danıştay üyesi Fuad Erciyeş kayınvalidesi

Bayan FAHRİYE ERENLİ

vefat etmiştir. Cenazesi bugün Erenköyündeki köşkünden kaldırılarak öğle namazı Beşiktaşta Sinanpaşa camiinde kılındıktan sonra Yahyaefendi kabristanındaki aile yerine defnolunacaktır. Allah rahmet eylesin.

Cağaloğlu
ÇİFTESARAYLAR BAHÇESİNDE
Bu akşam: Mevsimin büyük MEHTAB KONSERİ
Yüksek sanatkâr
Münir Nureddin
ve Saz Arkadaşları
Programa ilâveten:
RAŞİD RIZA TİYATROSU
KÖRDÜĞÜM
Komedi 3 perde

SON HABERLER

Çukurovalıları heyecana düşüren bir haber

Pamuk fiatlarının ucuzlatılacağı haberi üzerine Çukurova çiftçileri Ankaraya mümessil yolladılar

Adana, 14 (Telefonla) — İzmirde çıkan Ticaret gazetesinde devletin birçok önemli ihraç maddelerinde ucuzlama yapmak kararında olduğu ve bu arada pamuğun başta geldiği görülmesi üzerine Çukurova müstahsilleri haklı olarak büyük bir heyecana kapılmışlardır. Bunun hakikî sebebleri şunlardır:

Bu senenin kurak gitmesinden dolayı pamuk mahsulü mevsim başlangıcında ümid edilen miktarda gelişememiş, ancak normal bir duruma varabilmiştir. Müstahsil işçi gündeliklerinin geçmiş seneler seviyesini muhafaza eylemesi hasebile pamuğu gene geçen seneler seviyesinde mal edebilmiştir. Bu durum karşısında bilhassa geçen senelerden de eli koynunda çıktığı hesaba katılacak olursa pamuk fiatlarında yapılacak indirme, müstahsili büyük zararlara uğratacaktır. İşte bunun içindir ki çiftçi, hükûmetin adil bir kararla varlığını korumasını istemektedir. Eğer pamuklu dokumalarda bir indirme yapılma tasavvuru varsa bunu daha ziyade fabrikasyonda aramak, bulmak daha doğru ve isabetli bir hareket olacaktır. Sırf hükûmetin bu noktaya nazarı dikkatini çekmek maksadile çiftçiler birliği harekete geçerek başkan Fazlı Metoyu ilgili makamlarla temaslarda bulunmak üzere Ankaraya göndermiştir.

Diğer taraftan pamuk fiatındaki belirsizlik yüzünden pamuk alıcılarının da zorluklara uğrıyacağını düşünen borsa meclisi, toplanıp kararlar almış ve bir an evvel pamuk fiatlarının yukarıda açıklanan esaslar dahilinde düzenlenmesini ve kısa zamanda ilânını ilgili bakanlara çektiği telgrafla taleb etmiştir.

Pamuk, Çukurovada en önemli yeri tutan ziraat maddelerinden olduğu gibi dokuma sanayiimizin de tatbika konacak yeni plânlarla gelişmek istidadında bulunduğu gözönüne alınacak olursa bu dileğin tez elden yerine getirilmesindeki zaruret ve faydalar kolaylıkla anlaşılabilir.

Boğazlar meselesi

— Baştarafı 1 inci sahifede —

meselesinin Pariste bulunan Mr. Byrnes ve Mr. Bevin tarafından incelenmesinin muhtemel olduğunu söylemiş ve şunları ilâve etmiştir:

«İki Dış İşleri Bakanı belki de, bu anda meseleyi ele almış bulunmaktadırlar.»

Sözcü, Boğazlar anlaşmasını yeniden gözden geçirecek konferans hakkında henüz hiç bir plân hazırlamamış olduğuna dair evvelce yaptığı beyanatı tekrar ederek «konferans hakkında konuşmak için henüz pek erkendir» demiş ve şunları ilâve etmiştir: «Montreux anlaşmasını imzalıyan devletlerden Bulgaristan ve Rumanyanın, böyle bir konferansa davet edilip edilmiyecekleri, o zamanki statülerine bağlıdır. Bahis mevzuu iki memleketin milletlerarası işlere iştirak edebilmeleri meselesi Pariste incelenmektedir.»

Bir Fransız gazetesinin mütaleası

Paris 14 (S.F.İ.) — Bugünkü L'Epoque gazetesinde Albert Mousset «Şark meselesi ölmemiştir» başlıklı bir makale neşretmektedir. Muharrir, Boğazlar meselesi modernleştirilmek ve garb devletleri bertaraf edilmek mi isteniliyor? dedikten sonra Boğazlar meselesinin kısa bir tarihçesini yapıyor ve diyor ki: «Netice itibarile, Rusyanın gelenek icabı durumu iki sonuca ulaşıyor: 1 — Boğazların hâkimiyetini ele geçirmek; 2 — Bu hâkimiyeti, bu mesele ile fazla yakından ilgili oldukları için çok tahdidler koyacak, yahud ölçüden aşırı karşılıklar istiyecek olan büyük devletlerden almamak.» Sovyetlerin maksadları, halen, Boğazlar meselesini, Tuna meselesi gibi, mümkün mertebe sahildar memleketlere hasretmek olduğu aşikârdır. Halbuki, Rus nüfuzunun işlemediği tek memleket Türkiyedir. Sovyet basınının, Ankara hükûmetine tevcih ettiği taarruzun sebebi budur.»

Albert Mousset, yazısına şöyle devam ediyor: «Rusya, eğer arazi isteklerinde ısrar edecek olursa, bu istekleri ancak kuvvet kullanmak suretile elde edebilir ki, kuvvete müracaat etmesi ihtimali de pek akla yakın değildir. Rusya ,meselâ İranda olduğu gibi, Türkiyede dahilî nifak yoluna başvurmak imkânlarına malik değildir. Eğer Türk efkârı umumiyesi müşkül bir durumda kalacak olursa, Halkçısı da, Demokratı da hükûmetin etrafında bir kütle teşkil edecektir. Türkiyenin arkasında da Büyük Britanya ile Birleşik Amerika gözüküyor. Bunlar yeni simalardır ama, Türk arazisinin kendilerine sağlayabileceği hava üslerile pek ilgilidirler.»

Amerika Sovyet teklifini reddedecek

Washington 14 (a.a.) — Boğazlar hakkındaki Sovyet notasının, Sovyet büyük elçiliği tarafından Amerikaya verilen sureti, Amerikan Dış İşleri Bakanlığınca alınmıştır.

Siyasî bir şahsiyetin bugün A. F. P. muhabirine bildirdiğine göre, ilk üç teklif Potsdam anlaşmalarına uygun olup hiç bir müşkülât arzetmemektedir. Fakat, Karadenizde müşterek Rus - Türk üslerinin ihdasına ve Karadenizin kontrolunun yalnız sahildar olan devletlere inhisar ettirilmesine mütealik son teklifler gerek Amerika, gerekse Montreux mukavelenamesine vazüllimza diğer devletler tarafından kabul olunamaz. Bu suretle, her türlü milletlerarası kontrol imkânını bertaraf eden Sovyet teklifi on dokuzuncu asır diplomasisine rücudur. Hususile ki bu teklifte Birleşmiş milletlerden hiç bahsedilmemektedir. Sovyet taleblerinin Amerika tarafından, Sovyet Rusya ile Amerika arasında yeni bir gerginlik pahasına da olsa, reddedileceği muhakkaktır.

Konferansta dün Bulgarlar ve Macarlar konuştular

Bulgar murahhası mahreç meselesini ortaya attı, Çaldaris şiddetle mukabele etti

Paris 14 (a.a.) — Sulh konferansının bu sabahki oturumu açılır açılmaz Bulgar heyeti salona girmeğe davet edilmiştir.

Bulgar temsilcisi Kuliçev, faşist barbarlığına karşı zaferi sağlayan Sovyet, İngiliz ve Amerika hükûmetlerine bilhassa teşekkür etmiş, Bulgaristanı harbe sürükleyenlerin ve onun Almanya ile ittifak etmesine sebeb olanların bu cürümlerini takbih etmiş, Bulgar milletinin bundan manen mesul olmadığını söylemiş ve demiştir ki:

«— Bulgaristana Ege denizine bir mahreç temin eden batı Trakya 1919 da Bulgaristandan alınmıştır. Yunanistan bugün bile Bulgaristanın üzerinde tek bir Yunan köyü bile bulunmıyan bu toprak parçasını istemektedir. Bizzat Venizelos bile 1922 de Bulgaristandan alınıp Yunanistana verilen batı Trakya üzerinde Bulgaristanın hakları olduğunu tanımıştır. Diğer cihetten müttefiklerarası komisyon bu topraklarda hâkim unsurun Bulgar unsuru olduğunu tanımıştı.»

Hatib, konferansın bu meseleyi derin bir incelemeğe tâbi tutacağını ve âdilâne bir karar vereceğini ümid ettiğini söylemiş ve şöyle devam etmiştir:

«— Fakat Bulgaristan geçmişteki haksızlıkları tamir için hiç bir teşebbüste bulunmamıştır. Böyle bir politikanın Yunan milletinin hislerine uymadığından eminiz.»

Hatib, bundan sonra kendi paylarına harb tazminatından vazgeçen Sovyetler Birliğine, İngiltereye ve Amerikaya teşekkür etmiştir.

Bundan sonra Çaldaris söz almış ve Bulgar beyanatında görülen yanlışların çokluğundan şiddetli bir lisanla bahsetmiş ve demiştir ki:

«— Bulgaristan bir asır içinde üç kere Yunanistana taarruz etmiştir.»

Çaldaris Bulgaristanın 1941 de oynadığı rolden bahsetmiş, gizli Bulgar - Alman protokolundan fıkralar okumuş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Bulgaristan Yunanistana karşı tecavüzkâr ve hileli bir politika takib etmiştir. Bundan başka yeni Bulgar hükûmeti Yunan Trakyasına karşı kundakçı emellerini terketmemiştir. Bütün Bulgar hükûmetleri bu emperyalist emelleri beslemektedirler. Bulgar murahhası bu sabah ayni emelleri belirtmekten çekinmemiştir. Çekoslovakyanın Triesteye nekadar ihtiyacı varsa Bulgaristanın da Selâniğe o kadar ihtiyacı, fakat Triesteyi Çekoslovakyaya vermeği kim düşünüyor?»

Çaldaris, Bulgaristan için hazırlanan sulh şartlarının ağır olmadığını belirtmiştir. Çaldarise göre Bulgaristanın cezalandırılmamış olması hilekâr politikacıların mükâfatlandırılması demektir.

Macar murahhasının sözleri

Paris 14 (a.a.) — Barış konferansının ikinci oturumu açılınca Byrnes Macar heyetini kabul etmiştir.

Macar Dış İşleri Bakanı Gyongyossi halen cereyan eden müzakereler neticesinde, Tuna havzası topraklarına normal bir inkişaf temin eden devamlı bir barış sağlanabileceğini ümid ettiğini bildirmiş ve şöyle devam etmiştir:

«— İdarecilerinin basiretsizliği yüzünden Macaristanın son harbde bütün milletlerin malı olan büyük bir davada aleyhtar bir durum takındığını ne red ne de unutmak istiyoruz, fakat idarecilerin bu siyasetine karşı münevver, işçi ve köylünün Alman harb gayretini baltalamak suretile cephe almış olduklarını da unutmamalıyız.»

Bakan Macaristanda yaşama şartlarına ve millî azınlıklar meselesine de dokunmuş ve Birleşmiş Milletler anayasasının bu hususta kâfi bir garanti teşkil etmediğini ifade etmiş, Rumanyada bir milyondan fazla, Çekoslovakyada da 650000 kadar Macar bulunduğunu hatırlatmıştır.

Yarın ilk söz Macaristana cevab verecek olan Çekoslovakyaya verilecektir.

Meclisteki görüşmeler

— İkinci sahifeden devam —

lim. Bunları küçümsemek veya istihfaf etmek kimsenin hakkı değildir.»

Feridun Fikrinin sözleri

Feridun Fikri Düşünsel, Adnan Menderesin sözleri üzerine bir konuyu meclis ve memleket yuzurunda esaslı şekilde açıklamak üzere kürsüye geldiğini söyledi. Müzakerenin tehirine meydan bırakılmadığından dolayı münakaşamızı yapamıyoruz» gibi sözlerin hukuk esaslarile asla alâkası olmadığını, dünyanın hiç bir memleketinde avukatın mahkemede istimhal taleb etmesi gibi muhalefete mühlet veren usulü olmadığını, muhalefetin elinde daima istizah silâhı olduğunu kaydederek dedi ki:

«Muhalefet her vakit vazifesi başında olacak, çantasında ne kadar oku varsa muvafakatin sinesine saplıyacaktır.»

Kemali Beyazıd D. P. nin bir beyannamesinden bazı satırları okuyarak «efendiler, bunlar hükûmete ademi itimad reyini vaktile vermişler» dedi.

Hamdullah Suphi kürsüde

Bundan sonra Hamdullah Suphi kürsüye geldi. Mahmud Celâleddin Paşanın «Mir'atülhakika» ismindeki kitabından Rus ordusunun Ayastafanosa geldiği zaman. Abdülhamidin kurduğu saltanat şûrasına dair bahsi kısaca anlattı. Bu şûrada «Harb aleyhimize döndü. Düşman Ayastafanosa dayandı. Sen beni şimdi çağırıyorsun, geç kaldın» diyene karşı Abdülhamidin şu herifi susturunuz» dediğini naklederek; hakikaten o devirde bu sözün hâkim olduğunu, fakat hürriyet cereyanlarının devam ettiğini anlattı. Bundan sonra Meşrutiyet inkılâbının ve Meclisi Meb'usandaki ifratkârların sebeb olduğu bir tokat hâdisesini ilâve etti. Büyük Millet Meclisinde eskidenberi yapılmakta olan tenkidlerden bahisle, hattâ Terakkiperver fırkasını kuran Türk kahramanı Generalin şimdi Meclise başkanlık etmekte oluşunu mes'ud bir tesadüf olarak kaydetti ve dedi ki:

«Hatalarımızı tahfife azmetmişizdir»

«— Refik Koraltan, itiyaddan bahsediyor. Yirmi beş sene bizimle çalıştı. İtiyad uzun zaman işidir. Bu müddet zarfında bize iştirak etmekle bu itiyadı edinmemiştir? Biz Türk milletinin karşısına samimî bir kalble uzun süren bir çalışmanın başarıları ve hatalarile çıkıyoruz. Hatalarımızı tahfife azmetmişizdir. Son zamanlarda ne yaptıksa bunun için yapmışızdır. Demokrat arkadaşlarımız buraya bir parti halinde silâh zoru ile kanlı müsaraalardan sonra mı gelmişlerdir? Sahnelerde « degişgen» diye ifade edebileceğimiz bir şey vardır: Biri bir kapıdan çıkar, öbür kapıdan gelinciye kadar yepyeni bir kıyafet ve şekil alır. Acaba bizim kapımızdan çıkıp girinciye kadar bütün günahlardan sıyrılıp yepyeni bir hale girmek mümkün müdür? Bir papaza gidip günah çıkartanlar olur. Siyaset sahnesinde bu yoktur. Demokrat Partiye mensub olanların bir kısmı uzun müddet beraber çalıştığımız arkadaşlardır. Tecrübelerine ve zekâlarına inanıyoruz. Fevkalâde hayırlı, millî işler deruhde ettiklerine de inanıyoruz. Birbirimizi kırmıyalım. Mütekabil ağır sözlerden vazgeçelim. Günün birinde haklı bir itirazla buraya çıktıkları zaman göreceklerdir ki onlarla birlikte olacağız. Türklerin, büyük haricî davalar karşısında fırka fikrile parça parça ayrılmıyacaklarını bu arkadaşlar gösterdiler. Buna seviniyoruz. Kendileri çalışsınlar, biz de çalışalım, yeni diktiğimiz bu ağacı toprağın üstünde tutturalım.»

«Sabaha kadar görüşebiliriz»

Hamdulah Suphi şiddetle alkışlandı. Bundan sonra Sırrı Day, görüşmenin yeterliği hakkında bir takrir verdi. Bir çok milletvekilleri müzakerelerin kesilmesini doğru bulmadılar. «Sabaha kadar olsa devam edelim» sesleri yükseldi. Sabit Sağıroğlu: «Arkadaşlarımız lâzım gelen şeyleri tamamen söylediler. Belki bizim için kâfidir. Fakat mukabil parti konuşmak istiyorsa sabaha kadar kalırız» dedi.

Başbakan tekrar kürsüde

Müzakerelerin yeterliği önergesi kabul edildiği takdirde ve son söz hakkı milletvekillerinde olduğuna göre kendisinin belirtmek istediği mühim bir noktayı söylemek üzere Başbakan Receb Peker söz istedi ve dedi ki:

«— D. P. li arkadaşlarımızın, Mecliste konuşurken sokakta yapmayı itiyad edindikleri bir usul ve hatayı tekrardan vazgeçmiş olmaları lâzım gelirdi. Bu, millî hükümranlığın her milletvekiline verdiği hakkın çokluğu teşkil eden parti tarafından boğulduğu hissinin uyandırılmasına çalışmaktır. Bu tez geçmiştir. Bu azlığın çokluğa tahakkümü için kullanılmakta olan ve hakikî demokrasiyi kökünden tehdid eden bir ifadedir.»

Receb Peker, herhangi bir fikrin kabul veya reddinde böyle bir fikri sabitle hareket etmeyi hakikî demokrasiye uygun bulmadığı gibi program üzerinde Demokratların yapacakları herhangi bir teklifin kabul edilmemesi hakkında partice bir karar da alınmamış olduğunu her iki grupa mensub sayın milletvekillerinin fikirlerini karşılıklı olarak ileri süreceklerini ve hükûmetin bundan faydalanacağını beyan ederek: «Ekalliyete söz söyletmiyorsunuz. Sonu fena olur» gibi ithamların bir tarafa bırakılmasını halisane tavsiye etti.

Bazı milletvekilleri daha söz almış bulunuyorlardı. Bu sırada evvelce salonu terkeden Demokrat milletvekilleri Meclise girmiş bulunuyorlardı. Bu arada Hulûsi Demirelli de söz istemişti. Fakat bunların vazgeçtikleri anlaşıldı ve güven oyu toplandı. Oya iştirak eden 431 milletvekilinden 53 ünün muhalif oy verdiği ve hükûmetin 378 oyla itimad kazandığı görüldü.

Başbakan Receb Peker kürsüye gelerek teşekkür etti ve şiddetle alkışlandı. Bundan sonra, cumaya toplanılmak üzere içtimaa son verildi.

Hükûmetin vaidleri

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Bankasının kurulmasını etüd etmek kararındayız.

12 — Sermayesine Tekel İdaresinin, müstahsil ile ticarî müesseselerin iştirak edecekleri bir tütüncüler bankası kuracağız.

13 — Geniş halk tabakalarının ihtiyacına tekabül eden konuları, bu arada kadın ve erkek için elbise ve çamaşır fabrikaları kurma ve teşvik etme işini önemle ele alacağız.

14 — Yol meselesini esaslı bir iş olarak ele alacağız. Bu işi başarmak için demiryolu yapılmakta olduğu gibi ciddî ve programlı bir çalışma yapacağız.

15 — Bütün devlet teftiş teşkilâtı üstünde tanzim ve takib edici bir merkez olmak üzere Başbakanlığa bağlı bir umumî müfettişlik kurmak fikrindeyiz.

Uluslararası tenis maçları başladı

Sportif Oyunlar Federasyonu tarafından tertib edilen uluslararası tenis maçlarına dün saat 15 te Taksim Dağcılık Kulübünde başlanmıştır. 51 tenisçinin iştirak ettiği bu müsabakalar 11 gün devam edecektir. Dün, muhtelif kortlarda yapılan ilk tur maçlarında şu neticeler alınmıştır:

Fehmi Kızıl, Osman Kirmana 6/0, 6/3, Vedad Abud, Amrana 6/1, 6/1, İbrahim Cimcoz Vonafaka 6/2, 3/6, 6/3, Suad Baykurt, Necmi Batkana 6/0, 6/1, Fransız Jansiyen, Bidciyana 6/1, 6/1, Arjiru, Marina 6/0, 6/0, Yunanlı Stalyüs, Vedad Emele; 6/2; 6/3 galib gelmişlerdir.

Abbas, Mire, Vartan, Benjamene, Orhan Safa da, Beliğ Belere hükmen galib sayılmışlardır. Maçlara bugün 15 te devam edilecektir.

Programın metni

— İkinci sahifeden devam —

lerini de ihmal etmiyeceğiz.

Balıkçılık işile meşgul olacağız.

Tarım

Tarım işlerinde çalışma metodumuzun, diğer ekonomik işlerde olduğu gibi hesablı ve programlı şekilde her konuyu nizamlayıp en uygun hizmet şekillerine ulaşmak olduğunu belirttikten sonra kısaca bir kaç önemli nokta üzerinde duracağız.

Prensib itibarile ihtiyaclar, derdleri vaktinden evvel görüp tam zamanında tedbirlerimizi almağa ve hizmete koşmağa çalışacağız. Bilhassa tohumluk, damızlık hayvan, ilâç ve hastalıklarla ilgili işlerimiz bu prensib dahilinde ayarlanacaktır.

Toprak kanununun adaletli ve hukuklu şekilde tatbik edilmesine itina edeceğiz.

Müstahsili, en elverişli fiat ve şartlarla sağlanan tarım araçlarile donatmak, ihtiyacı olan istihsal ile ilgili ilâç ve vasıtaları vaktinde, yeter miktar ve vasıfta sağlamak, aydınlatmak ve istihsal kudretini arttırmak yolundaki tertiblerin verimini kuvvetlendirecek tedbirler alacağız.

Halen beş ilimizde kurulu bulunan teknik ziraat teşkilâtını, teknik yardım ve bilgiyi daha iyi temin edecek şekil ve istikametlerde geliştirecek ve peyderpey diğer illerimize de yayacağız.

Orman kanunu ruhuna ve gayesine tamamen sadık kalmakla beraber tatbik şekil ve usullerinden doğan güçlükleri giderecek, devlet işletmeciliği sınırlarını tayin edecek, tomruk ve diğer orman mamulleri maliyet ve fiatlarında ucuzluğu sağlayacak tedbirleri alacağız.

Bu kısım içine giren aşağıdaki düşüncelerimizi şimdiden belirtebiliriz.

Köylünün yakacak ,yapı, araçlık.. ihtiyaclarını daha ucuza sağlıyacağız. Halkın odun, kömür işile uğraşacağız.

Orman işletmesi bakımından devlet işletmeleri faaliyeti sadece tomruk hazırlama ve satışına kadar olan kısmı ihtiva edecek, geri kalan işler, olağanüstü durumlar dışında hususî teşebbüslere bırakılacak.

Orman sahalarındaki köylülere ve onların nakil vasıtalarına devlet orman işletmesi işlerinde çalışma ve çalıştırma faydası sağlanacak.

Keçi meselesine her mıntakada orman olamıyacak fundalık sahaların pratik metodlarla hududlandırılması suretile çare aranacak ve buna imkân bulunamıyan ve ormana zarar veren yerlerdeki durumun tanzimi işi üstünde ayrıca çalışacak.

Yemiş ağaclarile, şahıslara aid orman hükmündeki ağaclıklarda ayıklama, kesim, denetim usullerile ek kanunlarla orman mefhumuna sokulmuş köy koruları ve benzerleri üstünde umumî ihtiyaca cevab veren teklifler hazırlanacaktır.

Ulaştırma

Ulaştırma işlerini; Millî Savunma, emniyet ve ekonomi kudreti üzerinde en tesirli bir unsur sayan hükûmetimiz, Devlet Demiryolları, Denizyolları ve Havayolları nakliyatında ve P. T. T. hizmetlerinde güven, düzen ve sürati ve tam verimli sağlamayı prensip olarak daima gözönünde tutacaktır. İdarelerin halkla münasebetlerinde kolaylık zihniyetini bir itiyad halinde kurmak ve işletme şartlarını memleketin iktisadî ihtiyaçlarına uygun bir hale getirmek hedefimizdir. Bu maksada varmak için:

Devlet Demiryollarında

Yıpranarak eksilen taşıtları tamamlıyacağız ve ulaştırma hacmine uygun olarak sayılarını artıracağız. Bakımı ve onarımı emniyetle sağlıyabilmek için fabrika ve atölyeleri genişletip çoğaltacağız. Vagondan lokomotife kadar ulaştırma vasıtalarını yurd içinde yapmak imkânını elde etmek için gayretlerimizi artıracağız. En önemli hatlardan başlıyarak, bütün şebekeyi artan ulaştırmaya uygun olarak ıslah edeceğiz.

Denizyollarında

Çok yıpranmış olan devlet ve armatör tonajını tedricî olarak yenileyip artıracağız. Liman ve iskeleleri modern ulaştırma gereklerine göre en elverişli şekilde cihazlandıracağız. Deniz endüstrisini süratle gemi yapabilecek duruma getirmek imkânlarını araştıracağız. Harb zaruretleri dolayısile şahıslara aid deniz taşıtlarını seyrüsefer serbestliği ve navlunları üzerine konumluş olan kayıdları, ilkönce iç nakliyatımızdan başlıyarak kaldıracağız ve durum fırsat verirse bunu dış seferlere de teşmil edeceğiz.

Serbest şilepçiliği teşvik edeceğiz ve bunun temini için bir kredi maritim bankasının kurulmasını etüd etmek kararındayız. Kanunî hükümlerde, bu maksada yarıyacak değişiklikler yapılması için tekliflerde bulunacağız.

P. T. T. alanında

Telgraf ve telefon hatlarını genişletip kuvvetlendireceğiz. Kuranportör ve otomatik cihazlarla donatacağız. Şehirlerin telefon tesislerini halkın ihtiyacını karşılıyabilecek duruma getirmeğe çalışacağız. Dış muhaberede sürat ve emniyeti sağlamak için en uzak memleketlerle muhabere takatini taşıyacak kuvvetli birer telsiz telgraf ve telefon istasyonu kurmak programımızın ilk işlerinden biridir.

Posta işlerinde sürati artırmak için gerekli vasıtaları temin edeceğiz.

Tekel ve Gümrük

İhracat imkânlarından faydalanmayı temin için yeni tesislerle bira imalâtımızı ilk hamlede iki misline, şarab imalâtımızı üç sene içinde üç misline çıkaracağız.

Kibrit imalâtımızı vasıf bakımından iyileştirip miktar bakımından da çoğaltacağız.

Türlü av malzemesi ve bu arada kapsül imali ve mümkün olan ucuz fiatla piyasamız ihtiyacının temini için yeni bir fabrika kuracağız.

Çeşidli bakımlardan büyük önemi malûm olan tütünlerimizin gerekli şartlar içinde saklanmasını, işlenmesini temin için tütün istihsal sahalarımıda yeter sayıda işletme ve bakımevleri yapılacaktır.

Tütün bölgelerinde yetiştiricilere tohom ve fide vermek, hastalıklarla savaşmak için teşkilât çoğaltılacak.

Sigara imalâtımızı miktar ve vasıf bakımından daha ziyade yükseltmek için yeni bir fabrika kurulacaktır. Tütün mevzuatını yeniden gözden geçireceğiz, memleket haricine mamul sigara satmak için hususî şahıs ve teşekküllere fabrika kurma izni verilecektir.

1947 yılı başından itibaren Tekelin, Tekel mevzuu olmıyan gazoz, soda.. gibi şeyleri de yapmasına ve satmasına ve diğer kendi mamullerini perakende olarak gene kendisinin satışa arzetmesine son verilerek bu işler şahsî ve hususî teşebbüslere bırakılacaktır.

Kahveyi, eldeki stoklar bitince ve çayı kâfi ithalât mümkün olunca Tekel mevzuları arasından çıkararak serbest ticarete terk için gerekli kanun tasarısı Yüksek Meclise sunulacak.

Değişen dünya şartları da nazara alınarak yeni bir Gümrük Tarife Kanunu tasarısı hazırlanacaktır.

Gümrük koruma teşkilâtımız kuvvetlendirilecektir.

İç İşleri

İç İşleri üstündeki görüş ve düşüncelerimiz:

Emniyet polis teşkilâtile jandarma ve hudud kıt'alarının tek teşkilât halinde birleştirilmesi kararındayız. Önümüzdeki yıl içinde bu konu üzerinde çalışmalara başlayacağız. Zabıta teşkilâtının kuvvetlendirilmesi ve zabıtanın doğrudan doğruya İç İşleri Bakanlığı emrinde olması da bu aradadır.

Vatandaşları bir taraftan diğer tarafa nakle aid kanunların, hükûmete verdiği yetkiyi kullanmıyacağız. Haklarında bu kanun hükümleri tatbik edilen vatandaşlardan yurdlarına dönmeleri mümkün görülecekların peyderpey ihtiyarî olarak memleketlerine gitmeleri konusu üzerinde incelemeler yapılacaktır.

İller genel ve özel idare kuruluş ve işleyişlerini yeni kanunlarla tespit etmek ve bilhassa valilerin yetkilerini anayasanın yetki genişliği ve görev ayrılığı ruhuna göre arttırmak işi önemle ele alınacaktır.

Üstün vazifede bulunan her idare âmirinin emri altındaki kademeler üzerinde, devlet işleri ve halk ihtiyaçları bakımından sık sık teftişler yapmalarına önem verilecektir.

Hükûmet memurları ve idare âmirleri tarafından güzelleştirme veya her hangi bir maksadla şehir, kasaba ve köylerde iane toplatılması kesin olarak yasaklanacaktır.

Belediyelerimizin gelişmesini sağlayacak usul ve gelir esasları üzerinde gereken kanun değişiklikleri teklif olunacaktır.

Belediye ve özel idareler gelirlerini arttırma konusunu müspet bir neticeye bağlamağa çalışacağız.

Kasaba ve şehirlerimizin plân, su ve kanalizasyon ihtiyaçlarını gidermek ve bu maksadla İller Bankasile hususî müteşebbisler arasında ortaklıklar kurmak tedbirleri üstünde çalışacağız.

Yeni nüfus kanunu tasarısını Meclise sunacağız. Yakın yıllarda genel nüfus yazımını yaparak yeni nüfus kütükleri kuracağız.

Memurlar Kanununun yenilenmesini teklif edeceğiz.

İdare âmirlerile mülkiye müfettişleri arasında icra ve teftiş hizmetlerinde münavebe yapılacak mülkiye teftiş cihazını icra ve mesuliyet hayatının tecrübelerile olgunlaşmış unsurlarla beslemek idare teftiş sistemimizin esaslarından birisi olacaktır.

Adalet işlerimizde

Mahkemelerin bağımsızlığı, yargıçlarımızın hüküm ve kararlarında hiç bir tesire tâbi olmamaları değişmiyen bir esas olarak kalacaktır.

Cumhuriyet savcılarının memleketin nizamını ve Cumhuriyet esaslarını korumak hususundaki dikkatlerini uyanık tutacağız. Yargıçlarımızın ve savcılarımızın terfihini ilk işler arasında ele alacağız.

Adalet mevzuunda vatandaşlara her türlü teminatın sağlanmasını gerektiren tedbirler arasında istinaf mahkemelerinin kurulmasını zarurî görmekteyiz. Bu suretle Yargıtayın da yalnız kuruluş gayesine uygun olarak çalışabilmesi temin edilmiş olacaktır. Çocuk mahkemeleri konusunu ele alacağız.

Suçlunun ıslahını sağlayan infaz sistemimizin inkişafına ve hazırlamakta olduğumuz plân gereğince iş esası üzerinde kurulmuş cezaevlerile çocuk infaz müesseselerinin tevsiine çalışacağız.

Cezaevi binalarının ıslahını temin için bir program yapacağız.

Millî Eğitim

Öğretimin her kademe ve nevindeki Türk gençliğinde millî duygunun kuvvetlenmesi ve gençlerimize Türk inkılâbının ana fikirlerinin benimsetilmesi, Türk tarihi mefahirinin öğretilmesi öğretim ve eğitim çalışmalarımızın esası olacaktır.

Köy okullarını yapmak işinde köylüyü bizzat çalıştırma sistemine devam edilecektir. Ancak bu okulların kereste, kiremit, cam, çivi gibi para ile satın alınması gereken malzemesini devlet temin edecektir. Köylülerle, vasıtaları ekip biçme, nadas zamanlarında serbest kalacaktır. Bütün okulsuz köyleri okula kavuşturma işi, öğretmen yetiştirme faaliyetine müvazi ve bununla ahenkli bir şekilde ve ortalama 10 yıllık bir süre içinde tamamlanacak surette Bakanlar Kurulunca teferrüatlı bir uygulama plânına bağlanacaktır.

Şehir ve kasabalardaki ilkokul yapımı da köylerdeki esaslara benzer usullere bağlanacaktır.

Kasaba ve şehirlerimizin ortaokul ihtiyacını gidermek için gereken öğretmen kadrolarının yetiştirilmesine önem verilecektir.

Liseleri bitirip olgunluk imtihanlarını vermiş olan gençlerin burslu veya yatılı olanlara aid müsabaka dışında üniversite fakültelerine ve yüksek okullara girebilmelerini önliyen kayıdlar ve imtihanlar kaldırılacaktır.

Tıb ve kimya gibi lâboratuar ve klinik durumları öğrenci kabulünde bir sınırlamayı zarurî kılmış olan kollarda eksikler giderilerek, yakın yıllarda bu kollara da olgunluk imtihanı vermiş her öğrencinin kabulü sağlanacaktır.

Yüksek Ziraat Enstitüleri de Üniversiteler Kanununun şumulü içine alınacaktır.

Ankarada büyük bir millî kütübhanenin kurulması için gereken çalışmalara hemen başlanacak ve memlekette artan okuma alâkasını karşılayıcı kitablıklar açılması ve mevcudların geliştirilmesi plânlanacaktır.

Devlet opera ve tiyatrosu, kanun tasarısı hazırlanacak, Ankara Devlet Tiyatrosu binası yapılacak, güzel sanatların türlü dallarında yeni kurumlar vücude getirilecektir.

Her türlü spor faaliyetleri, okullar ve kütübhaneler için öğretici kadroyu yetiştirecek olan yüksek beden terbiyesi enstitüsünün açılmasına çalışacağız.

Kapalı ve açık beden terbiyesi ve spor sahaları kurulması işinde teşebbüs alacağız.

Sağlık ve Sosyal Yardım

Milletçe varlığımızın temellerinden olan sağlık ve sosyal yardım işlerine gelince:

Bulaşıcı hastalıklarla, trahom, sıtma, verem, frengi gibi sosyal derdlere karşı koruyucu savaş vasıtalarımızı ve teşekküllerimizi kuvvetlendirecek ve tekemmül ettireceğiz.

Sağlık müesseselerimizi mahallî ihtiyaçlara uygun ve teşkilâtta çalışanların görevlerini daha verimli kılacak tarzlarda tertibliyeceğiz.

Kimsesiz çocukları koruma işini lâyık olduğu önemle ele alacağız.

Nüfus politikamızın kıymetli ve zarurî bir yardımcısı olan sosyal yardım işlerimizi günün gereklerine uygun şekilde düzenliyeceğiz.

Bayındırlık

Bayındırlık bakımından aşağıda arzettiğimiz işler yurdun kalkınma hareketinde alacağı yeni simayı belirtmektedir:

Ankarada ve doğu bölgelerimizde bir taraftan memurlarımızın ihtiyaçları, diğer taraftan bu bölgelerdeki halkımıza iyi örnekler vermek ve şehir ve kasabalarını yeni mahallelerle güzelleştirmek için başlamış bulunan memur evleri yapımına sürekli olarak devam edeceğiz.

Yurdumuzda yol meselesini esaslı bir iş olarak ele alacağız. Bu işi başarmak için demiryolu yapımında olduğu gibi ciddî ve programlı bir çalışma yapacağız. İlk on beş yıl içinde 20 bin kilometrelik iyi, kuvvetli, fennî bir şose şebekesi kurulması mümkün olduğunu hesabladık. Yeni yollar yapılırken şimdi de mevcud iyi, kötü güzergâhlardan da faydalanmak tabiidir. Yeni yolların bakımı için fenni esas tutuyoruz.

Başlanmış bulunan Elâzığ - Van, Erzurum temdidi, Maraş ve Gazianteb hatlarının yapılmasına, programına göre devam edilecektir. Bunlardan başka yeniden plânlanan demiryollarından iki bin kilometreyi aşkın bir kısım, 15 yılda başarılmak üzere iş programına alınmıştır.

Trabzon - Erzurum hattı bu programın ön işlerindendir. Böylece Cumhuriyet devrinin yüz akı olan demiryolları inşası bütün hızı ile devam edecektir.

Kara yolları ile, demir ve deniz yollarımızdan tam verim alabilmemiz için liman işleri de ayni ehemmiyetle ele alınmıştır .

Çalışma

İşçi hayatının iyileştirilmesi ve bunların risklere karşı teminata kavuşmalarını sağlayacak teşebbüslere daha büyük ölçüde devam edeceğiz.

1 — Bu yıl uygulanmasına başlanmış olan ve şimdilik meslek hastalığı, kaza ve analık hallerini ihtiva eden sosyal sigortalara bir de işçilerimizin ihtiyarlığını teminat altına alacak emeklilik sigortası ekleyeceğiz.

2 — İş hukukumuzu geliştireceğiz. Henüz iş kanunumuzdan faydalanamıyan küçük iş yerlerindeki işçilerle deniz ve tarım işçileri için tasarılar sunacağız.

3 — İş ve işçi bulmayı bir devlet vazifesi haline getiren kanunla meydana gelen devlet kurumunun çalışmasını genişleteceğiz. Kalifiye işçi yetiştirmeğe önem vereceğiz.

4 — Memleketimizin muhtelif bölgelerinden iş sahalarına doğru vuku bulan işçi hareketini kontrol altına alarak gerekli tesislerin kurulmasile meşgul olacağız.

5 — İş merkezlerinde sıhhî ve sosyal tesisleri tamamlamağa ve işçilerimizi sıhhî meskenlere yerleştirme üzerinde zaman ve emek sarfile çalışacağız.

6 — İş kanununun işçi lehine olarak iş verenlere yüklettiği mükellefiyetleri tam olarak gerçekleştirmeği takib edeceğiz.

Bütün programların amelî ve tatbik yoluna girmesi için realist bir bakışla malî imkânları gözönünde tutmanın ilk şart olduğunu unutmadık.

Bütçede denklik esas tutulmakla beraber iktisadî işlere sarfedilmek üzere uzun vadeli ve mutedil faizli iç ve dış istikrazlardan faydalanmak, istihlâke karşı olan giderlerde mümkün olan tasarrufları yapmak, vergilerde adalet ve verimlilik sağlamak, dış tediyeler muvazenesini devam ettirmek malî politikamızın esaslarını teşkil etmektedir.

Devletten aylık alanların ve müstahdemlerin, aylıklarının mümkün ve münasib nisbetlerde artımak, çocuk zamlarını çoğaltmak ve uzak bölgelere tayin edilen yerli olmıyan memurlara ayrıca bir zam yapmak kararındayız. Fiilen vazife başında bulunmak kaydı altında yüksek idare ve komuta makamında bulunanlara temsil ödeneği vereceğiz.

Yolluk kanununun yeni baştan gözden geçirilerek eksikliklerinin tamamlanması memurların durumunu hafifletmiş olacaktır. Eski emekliler de dahil olmak üzere emekli aylıklarının artırılmasını ve bunlara çocuk zammı verilmesini lüzumlu görüyoruz.

Bütün dairelerimizin gördükleri hizmetlerle kadrolarının esaslı bir incelemeden geçirilmesini ve mümkün olan tasarrufların yapılmasını ve fazla görülen elemanların da başka iş sahalarında görevlendirilmelerini ve teadül kanununun başka memleketlerdeki benzerleri de gözönünde tutularak, bugünün icablarına uygun bir hale getirilmesini zarurî bir iş telâkki ediyoruz.

Bazı ahvalde bir gıda maddesi olarak kullanılan çayın inhisar resminin ağırlığı gözönünde tutularak yüzde elli nisbetinde bir indirme yapılacak, çok esaslı ve umumî diğer bir gıda maddesi olan şekerde de serbest satış ile dar ve sabit gelirlilere dağıtma fiatı arasındaki fark kaldırılacak ve resimlerde esaslı indirmeler yapılarak bihassa toz şeker fiatının bugünkü en ucuz satış fiatı seviyesine indirilmesi sağlanacaktır. Bu indirmeler 1947 bütçesile yılbaşından itibaren yapılacaktır.

Yurddaşı ev sahibi kılmak üzere uzun vadeli ve ucuz faizli kredi açacak olan emlâk kredi bankasının çalışmalarına hız verilecektir.

Eski bir mesele olan yol vergisinin vergi prensiplerine daha uygun olarak ıslah edilmesi konusu üzerinde çalışacağız. Özel idareler muhasebe işlerinin maliyece görülmesi esaslı bir tasarruf sağlanması bakımından faydalı görülmektedir.

Başbakanlığa bağlı daireler işlerinden arza değerli bulduğumuz birkaç noktayı sözlerime eklemek istiyorum.

Bütün devletin teftiş teşkilâtı üstünde tanzim ve takib edici bir merkez olmak üzere Başbakanlığa bağlı bir umumî müfettişlik kurmak fikri üstünde incelemeler yapacağız.

Muhterem arkadaşlarım,

Yeni hükûmetin programı olarak arzettimiz şeyler, bütün vaziyeti ve beliren ihtiyacları önümüze serdikten ve inceledikten sonra vardığımız neticeleri en derin samimilikle aksettirmektedir. Bütün bu sözleri iş haline sokmak için metodlu, programlı ve prensiplerle tatbikler arasında ahenk güden ciddî çalışmalar yapacağız. Hükûmetin bakanlıklar ve bütün çalışma kolları arasında iş ve anlayış birliğini başarı için en tesirli unsur sayacağız.

Yurdun bugünkü esaslı ihtiyaclarını çerçevesi içine alan programımızda derhal tatbika konacak radikal fikirler olduğu gibi nizamlanıp istikamet verilecek az veya çok uzun vadeli işler de vardır.

Güç veya kolay, az veya çok zamanlı bütün bu işleri, yurdun mesud olmasına ve vatandaş haklarının yerine getirilmesine büyük ehemmiyet veren bir zihniyetle başaracağımıza içten inanıyoruz. Geçici tesir yapmak için avutucu sözlerle Meclisin yüksek huzuruna çıkmayı büyük kusur sayan bir zihniyetle hazırladığımız programı arzederken kendimizi bir sözverme halinde görüyoruz.

Görüş ve gidişlerimizde eksikler gördüğünüz takdirde kıyasıya tenkidlerinizi esirgememenizi rica ederiz.

Sözlerimi bitirirken çok zorlu şartlar içinde devletin idaresi mesuliyetini taşıyan Saracoğlu hükûmetinin hizmetlerini takdirle anmayı vazife sayarım.

Eğer tutacağımız hizmet yolunu tasvib ederek bizi güveninize lâyık bulursanız ve daha sonraki çalışma devrinde de hükûmeti yardımınızdan mahrum bırakmazsanız bütün kuvvet ve irademizi kullanarak birbiri ardından başarılı hedeflere varacağımıza inanıyoruz. Millî vicdanın asil timsali olan vicdanlarınızın kanaatini açık oylarınızla belirtmenizi rica ederim.

Wells öldü

Onun ölümile dünya, devrimizin en büyük şahsiyetlerinden birini kaybetmiş oluyor

Telgraflar, Wells'in öldüğünü bildiriyorlar.

Wells, devrimizin en büyük muharrir ve mütefekkirleri arasındadır ve dünyanın daha iyi bir hayat sürmesi, daha parlak bir istikbale kavuşması için çalışan en ileri fikirli şahsiyetlerdendir. 1866 yılının eylûl ayında doğan Wells, bir müddet türlü türlü işlerle meşgul olduktan sonra tahsilini ilerleterek öğretmenlik etmiş, daha sonra fen fakültesini bitirerek diploma almış, bunu müteakıb edebî eserler vermeğe başlamıştır.

İlkönce fennî yazılar yazmakta muvaffakıyet göstermiş ise de 1894 ten başlıyarak roman ve hikâye yazmış, «Dünyalar Harbi» adlı eserile bütün İngiltereyi kaplıyan bir şöhret kazanmış ve hikâye üstadı olarak tanınmıştır. Kendisi fennî vakıaları alarak hayalile işliyor ve bunları istikbale mal ediyordu. Bu yolda yazdığı eserler arasında «Görünmiyen adam, Uyuyan uyanıyor, Zaman ve mekân hikâyeleri, Kamerde ilk insan, İlâhların gıdasını» saymak mümkündür.

Wells'in sosyoloji ilmine dayanan romanları ise orta sınıfın meselelerile meşgul olur ve bilhassa evlilik meselelerinin derinliklerine nüfuz ettiğini belirtir. Kipps, Mister Polly, Evlilik adlı eserleri bu vadide yazılmıştır.

Wells, kelimenin siyasî mânasile sosyalist sayılmaz. Çünkü sosyalizmi, partî politikasının tahdidatından uzak tutmak ister. Fakat Wells, sosyal bir müreddid olmakla da kalmaz, dünyayı birleştirecek teşkilâtı kurmak davasını da benimser. Umumî tarihile dünyanın muhtasar tarihî adlı eserleri bu davayı gütmektedir.

Wells, dünya meseleleri üzerinde düşüncelerini anlatmak için edebiyattan istifade eder. Onun için evvelâ bir mütefekkirdir, sonra bir sanatkârdır. Eserleri kolay kolay sayılamıyacak derecede çoktur ve birçok lisanlara tercüme edilmiştir. Birkaç romanı ile tarihi, türkçeye çevrilmiştir.

Ölümile, devrimizin en büyük şahsiyetlerinden biri kaybedilmiş oluyor.

Meşhur romancı Wells'in cesedi yakılacak

Londra 14 (a.a.) — Öğrenildiğine göre, dün vefat eden meşhur muharrir H. G. Wells'in cesedi yakılacaktır.

Merasim hususî mahiyette olacak ve cenaze alayının yapılacağı tarih bildirilmiyecektir.

Piyasada akisler

— Baştarafı 1 inci sahifede —

dış ticaretimizde yapacağı değişiklikler ehemmiyetle kaydolunmaktadır.

İthalâtçı Birlikleri kaldırılmakla beraber ithalâtımızın mevcud döviz imkânları nisbetinde arttırılacağı hakkındaki kayıd, gene bir kontrol sistemi mevcud olacağını göstermektedir. Bunun da Ticaret Bakanlığı teşkilâtı tarafından yapılacağı anlaşılmaktadır.

Ticaret Ofisi esasen bir müddettenberi elindeki malları tasfiye etmekte idi. Ofisin Dış Ticaret Bankasına çevrilmesi ihtimali mevcuddur.

Hububat ve zahire ticaretinin tamamen serbest bırakılacağı, Ofisin yalnız tanzim satışı yapacağı hakkında ötedenberi piyasada beklenen bir vaidin yapılması sevinçle karşılanmıştır.

Yerli Mallar Pazarlarının toptancı kârı almadan çalışmasının piyasada fiatların daima mutedil bir seviyede durmasına yardım edeceği kanaati vardır.

Şekerden başlıyarak bir çok maddelerde ucuzluk temini yolunda karar verilmesi de piyasada çok iyi tesir bırakmıştır.

K O L T U K ! . .

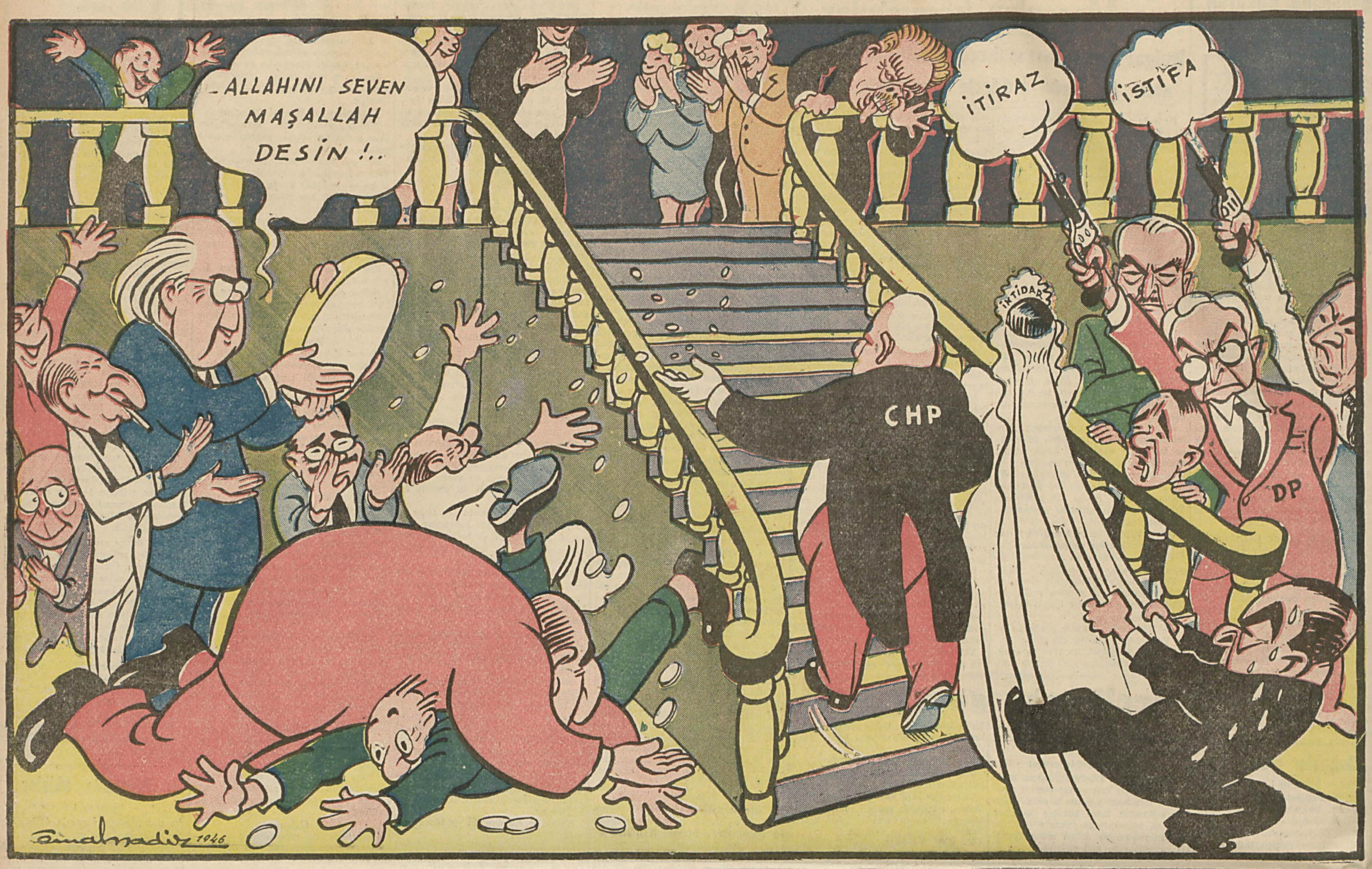

RADYO

Bugünkü Program

7,28 Açılış ve program— 7,30 Hafif müzik (Pl.) — 7,45 Haberler — 8,00 Hafif müzik (Pl.) — 8.30 Kapanış ve program.

★

12,29 Açılış ve program — 12,30 Şarkılar — 12,45 Haberler — 13,00 Çeşidli müzik (Pl.) — 13,30 Kapanış.

★

17.58 Açılış ve program — 18,00 Dans orkestrası — 18,30 Dış politika icmali — 18,45 Saz eserleri — 19,00 Haberler — 19,20 Geçmişte bugün — 19,25 Bestekâr simaları (Pl.) — 19.45 Tarihi Türk müziği — 20,15 Radyo gazetesi — 20,35 Serbest saat — 20,45 Şarkılar ve türküler — 21,00 Kitab saati — 21.15 Müzik: Mozart Re Majör flütlü kuartet. Çalanlar: Şönfeld «flüt»; Enver Kapelman «keman»; Izzet Albayrak «viola»; Edib Sezen «violonsel»— 21,30 Konuşma — 21,45 Müzik (1 - Hindemith: Ressam Mathis senfonisi (Pl.) 2 - Rezniçek: Danna Diana uvertürü (Pa.) — 22.15 Dans müziği (Pl.) — 22,45 Haberler — 23,00 Kapanış ve program.

BORSA

İstanbul Borsasının 14/8/946 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,22
NewYork	— 100 Dolar	132.—
Paris	— 100 Fransız Fr.	1,0875
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	30,3255
Amsterdam	— 100 Florin	48,83
Brüksel	— 100 Belçika Fr.	2,9550
Prag	— 100 Çekoslovak Fr.	2,59
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	36,3085

ESHAM VE TAHVİLAT

% 5 faizli ikramiyeliler

	Alış	Satış
1933 Ergani	22.60	22,60
1938 İkramiyeli	20,30	20,30
Milli Müdafaa	21,15	21,15
D Yolu İkramiyesi IV	97,17	97.17
D Yolu İkramiyesi V	98,02	98,02
Tasarruf bonosu	96,37,5	96.37,5

% 4 faizli tahviller

Sivas - Erzurum I	19,72	19.72
Sivas - Erzurum 2-7	19,95	19,95
1941 Demiryolu I	20,15	20,15
1941 Demiryolu II	19,80	19,80
1941 Demiryolu III	17,87	17,87
Milli Müdafaa I	20,36	20,36
Milli Müdafaa II	19,55	19.55
Milli Müdafaa III	19,88	19,88
Milli Müdafaa IV	19,95	19,95

Anadolu Demiryolu Grupu:

Tahviller I-2	61,00	61,00
Hisse senedleri %60	32,00	32,00
Mümessil senedi	40,00	40,00

Hisse Senedleri

Merkez Bankası	125,—	125.—
İş Bankası	14,30	14,30
T. Ticaret Bankası	4.50	4,50

SARRAFLARDA ALTIN

	Evvelki	Dünkü
Cumhuriyet	32,60	32.60
Gülden	32,25	32,00
Lüiçe	4,80	4.54
İngiliz	40,00	39,50
İsviçre	32,70	32.60

Sahib ve Başyazarı: NADİR NADİ
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İnanlı Aygır Deposu Müdürlüğünden:

1 — Aygır deposu için 65 ton ot, 50 ton yataklık sap şartnamesine göre satın alınacaktır.
Muhammen bedelleri: Otun 6500, yataklık sapın 3000 lira ve muvakkat teminatları: Otun 487 lira 50 kuruş, yataklık sapın 225 liradır.
2 — Eksiltme, 26 ağustos 1946 pazartesi günü saat 16 da Tekirdağı Veteriner Müdürlüğünde yapılacaktır.
3 — Eksiltmeye girecekler kanunî vesika ve teminat makbuzlarile birlikte İl Veteriner Müdürlüğünde müteşekkil komisyona müracaatleri.
4 — Talibler, şartnameyi Depo ve İl Veteriner Müdürlüğünde görebilirler. (10659)

KIZILAY HEMŞİRE OKULU

Kızılay Hemşire Okulu, mezun hemşire olmak isteğinde olanlara üç senelik bir öğretim sağlar. Bu üç senelik öğretim ortalama 1000 saat teori ile Üniversite kliniklerinde, Haseki Çocuk servisinde ve sıhhat merkezinde pratik çalışmayı ihtiva eder.

1 Ekim 1946 da başlıyacak ders yılı için talebe kaydına başlanmıştır.

KABUL ŞARTLARI:

1 — Türk olmak,
2 — Yüksek iffet sahibi olmak,
3 — Ortaokul mezunu olmak, (iyi derecli ortaokul mezunlarile liseye devam edenler tercih edilir.)
4 — Tam sıhhatte olmak,
5 — 16 - 25 yaş arasında olmak,
Fazla izahat almak için aşağıdaki adrese müracaat edilmesi:

KIZILAY HEMŞİRE OKULU DİREKTÖRLÜĞÜ

HASEKİ CADDESİ — AKSARAY, İSTANBUL

Elâzığ Belediyesinden:

1 — Elâzığ Belediyesi için «Ford, Şevrole veya Doç» marka dört tonluk ve en son model bir aded arazöz 8/8/946 tarihinden itibaren 20 gün süre ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Muhammen bedel «12500» lira olup muvakkat teminatı 938 liradır.
3 — Buna aid şartname Belediye Encümeninde bedelsiz olarak görülebilir.
4 — Eksiltme 28 ağustos 946 çarşamba günü saat 16 da Belediye Encümeninde yapılacaktır.
5 — Eksiltmeye girebilmek için ikinci maddede yazılı teminatı havi makbuz veya banka mektubu ibraz etmesi lâzımdır.
6 — İsteklilerin teklif mektubları ihaleden bir saat evveline kadar Belediye Başkanlığına verilmiş olacaktır. Ve posta gecikmeleri sayılmıyacaktır.
7 — Taliblerin belli gün ve saatte Belediye Encümenine müracaatleri yayımlanır. (10714)

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünden:

Halic Fabrika ve Havuzlarında çalışmak üzere beş borucu ustasına ihtiyac vardır. Bakır boru işlerinden anlar ve boru kaynağı yapar iyi derecede ustaların imtihan olunmak üzere Kasımpaşadaki mezkûr Fabrika Müdürlüğüne müracaat etmeleri. (10645)

Kok ve Maden Kömürleri Nakliyatı Hakkında

D. Demiryolları Genel Müdürlüğünden:

Maden kömürleri ve kok tarifesi, (prim) kısmı kaldırılarak yerine yeni ücretler konulmak suretile değiştirilmiştir. Yeni tarife 1/9/946 tarihinde yürürlüğe girecektir. Fazla bilgi istasyonlardan istenilebilir. (10812)

Kadehle Açık Olarak Satılan Rakı, Şarap Kadeh ve Bardaklarile, Gramajları Hakkında İstanbul Belediyesi Başkanlığından:

Daimî Komisyonun 12/6/1946 tarih ve 5779/6833 sayılı kararile, içkili lokanta, gazino vesair yerlerde kadehle açık olarak satılan içkilerden, şarab bardağının gramajı 15 ve rakı kadehinin gramajı 3 santilitre olarak tesbit edilmiştir. Halka bu gibi içki satan yerlerin büfe ve tezgâhlarında Ölçüler ve Ayar Başkontrolörlüğünce damgalanmış bulunmak ve ölçek mahiyetinde olmak üzere 3 ve 15 santilitrelik taksimatı havî birer kadeh ve bardak bulundurulması mecburidir. Bu kadeh ve bardakların, ilânı tarihinden itibaren en geç bir ay zarfında ilgililerce Ölçüler ve Ayar Başkontrolörlüğüne müracaatle damgalattırılması lâzımdır.

Aksi harekette bulunanların belediî mevzuata göre cezalandırılacakları ehemmiyetle ilân olunur. (10794)

ZONGULDAK BELEDİYESİNDEN:

Zonguldakta Çalışma Bakanlığı namına yapılacak 50 yataklı işçi paviyonu kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

İlk keşfi 17,200.22 liradır, muvakkat teminatı 1.290,01 liradır.

Eksiltme 6 eylûl 1946 cuma günü saat 15 te Belediye Encümeninde yapılacaktır.

İstekliler bu şekilde inşaat yapmış olduğuna dair belgelerile Fen Şubesinden üç gün evveline kadar girebilmek vesikası almaları.

Teklif mektublarının saat 14 e kadar kabul edileceği, postada gecikmeler nazarı dikkate alınmıyacağı.

İstekliler bu işe aid şartnameyi Zonguldak Belediyesi Fen Şubesinden istiyebilirler ve görebilirler. (10722)

İstanbul Belediyesi İlânları

Kadıköy vapur iskelesi karşısındaki arsaya yaptırılacak umumî helânın inşası işi açık eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 17175,81 lira ve ilk teminatı 1288,19 liradır.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, özel ve fennî şartnameleri ile buna bağlı diğer kâğıdlar 0,86 lira bedel mukabilinde Fen İşleri Müdürlüğünden alınacaktır. İhalesi 26 ağustos 946 pazartesi günü saat 14 te Daimî Komisyonda yapılacaktır.

İsteklilerin ilk teminat makbuz veya mektubu, 946 yılına aid Ticaret Odası vesikası ile bu iş ve benzeri bina inşaat teknik öneminde on bin liralık bina yapıp ikmal ettiklerine dair idarelerinden almış oldukları belgelere istinaden Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden alacakları ehliyet vesikalarile birlikte ihale günü saat 14 te Daimî Komisyonda bulunmaları. (10206)

Tekel İstanbul Bira Fabrikası Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen bedeli
Arpa	150 ton	19,500 lira

1 — Yukarıda yazılı tahminen 150 ton arpa komisyon marifetile pazarlıkla satılacaktır.
2 — Pazarlık 16/8/946 günü saat 10 da Tekel İstanbul Bira Fabrikası Müdürlük binasında mubayaa komisyonunca yapılacaktır.
3 — Şartname ve arpalar her gün fabrikada görülebilir.
4 — Güvenme parası % 15 tir. (10458)

SVENSKA ORIENT LİNIEN GOTHEMBURG
Limanımızda bulunan
VİKİNGLAND
VAPURU
ANVERS, KOPENHAG, GOTHEMBURG ve HELSİNKİ için eşyayi ticariye kabul edecaktır. Fazla tafsilât için
SCANDİNAVİAN NEAR EAST AGENCY
Vapur Acentasına müracaat.
Galata Tahir han 3 üncü kat
Telefon: 44993 - 2 - 1

ARMEMENT DEPPE
Anvers
BREENDONK
VAPURU
16 ağustosa doğru limanımıza gelecek ve hamulesini boşaltıktan sonra **BEYROUTH** ve **ANVERS** için eşyayi ticariye kabul edecektir.
Fazla tafsilât için
SCANDİNAVİAN NEAR EAST AGENCY
Vapur Acentasına müracaat.
Galata Tahir han 3 üncü kat.
Telefon: 44993 - 2 - 1

Devlet Orman İşletmesi Antakya Müdürlüğünden:

Yapılacak iş	:	Karışık kömür yakma ve İskenderun son deposuna nakil
Mahal ve mevkii	:	İskenderuna aid Bekbelen ormanının 171 No.lı havzası
Miktar ve cinsi	:	1600 kental karışık kömür.
Muhammen bedeli	:	850 kuruş «beher kental için»,
İlk teminatı	:	1020 lira,
Müddeti	:	31/5/947 ye kadar,
İhale şekli	:	Açık eksiltme,
İhale tarihi	:	22/8/946 perşembe günü saat «10» da,
İhale yeri	:	Devlet Orman İşletmesi Antakya Müdürlüğü.

1 — Yukarıda cinsi yazılı 1600 kental karışık kömür yakma ve nakil işi açık eksiltmeye konulmuştur.
2 — Buna aid şartname Orman Genel Müdürlüğü, İşletmemiz, Dörtyol, Iskenderun, Kırıkhan Orman Bölge şefliklerinde görülebilir.
3 — Taliblerin ihale gününde evrakı müsbite ve ilk teminatlarile komisyona müracaatleri. (10740)

SÜMERBANK
YERLİ MALLAR PAZARLARI
Müessesesi Müdürlüğünden:

1 — Ekonomi Bakanlığınca **İNCE YÜNLÜ KUMAŞLAR** üzerindeki tahdid tedbirleri bugünden itibaren kaldırılmıştır.
2 — Dar ve sabit gelirliler elinde bulunan ve bugüne kadar mağazalarımıza ibraz edilmeyen **KUMAŞ KUPONLARI** bundan böyle hüküm ifade etmiyecektir.
3 — Sayın halkımızın serbestçe giyim ihtiyacını karşılaması bakımından alınmış olan bu tedbir dolayısile bütün

Yerli Mallar Pazarları Mağazalarında

Bugünden itibaren serbest satışlara başlanacaktır

MUKAVVA ALINACAK
Maliye Bakanlığından:

Açık eksiltme ile 70 X 100 eb'adında, 25 No. 1000 paket sarı mukavva alınacaktır. İsteklilerin nümunelerile birlikte 15/8/946 perşembe günü saat 14 te Beşiktaşta Devlet Kâğıd Deposuna müracaatleri. (10481)

Devlet Denizyolları İşletme U. M. İlânları

1 — İstanbulda Azabkapıda Haliç, Fabrika, Havuzlar Müdürlüğünde yaptırılacak (4) numaralı kuru havuz ile idare ve ambar binaları inşası işi, (kapalı zarf) usulile eksiltmeye konulmuştur.
2 — Keşif tutarı (1.120.482) lira (59) kuruş olan bu işin geçici güvenmesi (47364) lira (48) kuruştur.
3 — Eksiltmeye esas olan şartname ve eklerinden ibaret dosya isteklilerce (50) lira mukabilinde Galatada Fermenecilerde Genel Müdürlük Yapı Şubesinden tedarik edilebilir.
4 — İsteklilerin eksiltme şartnamesine göre eksiltme gününden -tatil günleri hariç- en az yedi gün evvel Genel Müdürlüğe dilekçe ile başvurarak ehliyet belgesi almaları ve bu belgeyi kapalı zarflarına koyacakları kâğıdlara eklemeleri lâzımdır.
5 — Eksiltme (6 eylûl 946 cuma) günü saat 15 te İstanbulda Tophanede Genel Müdürlük Alım Satım Komisyonunda yapılacaktır.
6 — Kapalı zarflar eksiltme günü saat 14 e kadar makbuz karşılığında Alım - Satım Komisyonu Başkanlığına verilmiş olmalıdır. (10492)

Galatasaray Lisesi Müdürlüğünden:

Eski öğrencilerin kayıdlarının yenilenmesine ve pansiyon taksitlerinin alınmasına 20 ağustosta başlanacaktır. 15 eylûle kadar kaydını yenilemiyenlerin yerlerine yeni öğrenci alınacaktır. (10724)

Taksitlerde değişiklik yoktur.